

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ

(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 202__ р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Юлія ЛЕВЧЕНКО

(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 202__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»

(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка та правове забезпечення бізнесу підприємства»

на тему: «Економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства»

Виконав здобувач 4 курсу групи ПЕ-4-2:

Зінгель Богдан Олегович

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник Іванюта Тетяна Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Консультант Ткаченко Ольга Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
 Кафедра Економіки і права
 Освітній ступінь Бакалавр
 Спеціальність 051 «Економіка»
 (шифр і назва)
 Освітньо-професійна програма «Економіка та правове забезпечення
 бізнесу підприємства»
 (назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. завідувача кафедри економіки і
 права**

Юлія ЛЕВЧЕНКО

«02» вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Зінгеля Богдана Олеговича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правові засади формування та використання
 ресурсного потенціалу підприємства»

керівник роботи: Іванюта Тетяна Миколаївна

затверджені наказом вищого навчального закладу від «01» листопада 2024 року
 № 928-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 28.05.2025 року,

3. Вихідні дані до роботи: посібники, підручники, наукові статті відповідно до
 обраної теми, законодавчі та нормативні акти України, монографії, фінансова та
 статистична звітність за 2022-2024 роки ТОВ «Пирятинський сирзавод», мережа
 Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Вступ.
 Розділ 1. Теоретичні основи та правові аспекти формування та використання
 ресурсного потенціалу підприємства. 1.1. Сутність ресурсного потенціалу
 підприємства. 1.2. Принципи формування ресурсного потенціалу підприємства.
 1.3. Методи оцінки формування та використання ресурсного потенціалу
 підприємства. 1.4. Правове забезпечення формування та використання
 ресурсного потенціалу підприємства.

Розділ 2. Аналіз діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» та оцінка формування
 та використання його ресурсного потенціалу. 2.1. Загальна характеристика ТОВ
 «Пирятинський сирзавод» та аналіз основних економічних показників. 2.2.
 Оцінка фінансового стану підприємства. 2.3. Аналіз формування та
 використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод». 2.4.
 Правові аспекти регулювання господарської діяльності ТОВ «Пирятинський
 сирзавод».

Розділ 3. Удосконалення процесу формування та використання ресурсного потенціалу підприємства. 3.1. Напрямки удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод». 3.2. Удосконалення ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» шляхом технічної модернізації. 3.3. Вплив запропонованого заходу на основні показники діяльності підприємства. Висновки.

5. Перелік графічного матеріалу. Робота містить 28 таблиць, 6 рисунків.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1, п.п. 1.4	Ткаченко О.М.		
2, п.п. 2.4	Ткаченко О.М.		

7. Дата видачі завдання 02 лютого 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	21.02.2025 р.	виконано
2	Написання розділу 1	19.03.2025 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	30.04.2025 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	25.05.2025 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	до 05.06.2025р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	02.06.2025 р.	виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат	до 02.06.2025 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	10.06.2025 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	11.06.2025 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	12.06.2025 р.	виконано

Здобувач

_____

(підпис)

Зінгель Б.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____

(підпис)

Іванюта Т.М.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Зінгель Б.О. Економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства. Київ. НУХТ. 2025

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» виконана на тему: «Економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства» складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел.

В першому розділі роботи досліджено сутність ресурсного потенціалу підприємства, наведено чинники його формування, охарактеризовано процес методикою оцінки ресурсного потенціалу підприємства.

Другий розділ містить аналіз діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», зокрема, наведено характеристику діяльності досліджуваного підприємства, проведено аналіз його основних техніко-економічних показників та оцінено фінансовий стан, проаналізовано використання та формування ресурсного потенціалу. Досліджено правові аспекти діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод».

В третьому розділі запропоновано заходи удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу підприємства досліджуваного підприємства, зокрема, запропоновано інвестиційний проект зі створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів.

Ключові слова: ресурси, потенціал, ресурсний потенціал, підприємство, аналіз діяльності, правове забезпечення.

ABSTRACT

Zingel B.O. Economic and legal principles of the formation and use of the resource potential of an enterprise. Kyiv. NUFT. 2025

Qualification work for the degree of «bachelor» is carried out on the topic: «Economic and legal principles of the formation and use of the resource potential of an enterprise» consists of an introduction, three sections, conclusions and a list of sources used.

The first section of the work examines the essence of the resource potential of an enterprise, the factors of its formation are given, the process and methodology for assessing the resource potential of an enterprise are characterized.

The second section contains an analysis of the activities of LLC «Pyriatyn Cheese Factory», in particular, a characteristic of the activities of the studied enterprise is given, an analysis of its main technical and economic indicators is carried out and the financial condition is assessed, the use and formation of resource potential is analyzed. The legal aspects of the activities of LLC «Pyriatyn Cheese Factory» are investigated.

The third section proposes measures to improve the formation and use of the resource potential of the enterprise under study, in particular, an investment project is proposed to create a new production complex for the production of hard cheeses.

Keywords: resources, potential, resource potential, enterprise, activity analysis, legal support.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1. Теоретичні основи та правові аспекти формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.....	10
1.1. Сутність ресурсного потенціалу підприємства.....	10
1.2. Принципи формування ресурсного потенціалу підприємства.....	19
1.3. Методи оцінки формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.....	23
1.4. Правове забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.....	28
Висновки до розділу 1.....	33
Розділ 2. Аналіз діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» та оцінка формування та використання його ресурсного потенціалу.....	35
2.1. Загальна характеристика ТОВ «Пирятинський сирзавод» та аналіз основних економічних показників.....	35
2.2. Оцінка фінансового стану підприємства.....	43
2.3. Аналіз формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	48
2.4. Правові аспекти регулювання господарської діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	57
Висновки до розділу 2.....	62
Розділ 3. Удосконалення процесу формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.....	64
3.1. Напрямки удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	64
3.2. Удосконалення ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» шляхом технічної модернізації.....	66
3.3. Вплив запропонованого заходу на основні показники діяльності підприємства.....	73
Висновки до розділу 3.....	75
Висновки.....	77
Список використаних джерел.....	80
Додатки.....	86

ВСТУП

Актуальність теми. У кризових умовах функціонування, що характеризуються нестабільністю зовнішнього економічного середовища, одним із ключових завдань адміністрації підприємства є формування та оцінювання як поточних, так і перспективних можливостей його діяльності, тобто потенціалу розвитку. Важливою є також потреба у збалансуванні внутрішніх можливостей підприємства з наявними ресурсами зовнішнього середовища з метою досягнення стратегічних цілей та забезпечення конкурентоспроможності й виживання на перспективу.

Усвідомлення необхідності розвитку як основної умови стабільного існування підприємства зумовлює потребу глибокого дослідження джерел цього розвитку. Одним із таких джерел є ресурсний потенціал підприємства, що відображає його майбутній можливий стан, досягнення якого можливе лише за умови цілеспрямованого розвитку.

Очевидною є залежність між рівнем ресурсного потенціалу підприємства та його можливостями до зростання. Проте для глибокого розуміння цієї взаємозалежності необхідне не лише загальне визнання її існування, а й ретельне обґрунтування з точки зору економічного аналізу, стратегічного планування та управління розвитком. На сучасному етапі механізм управління ресурсним потенціалом підприємств не повною мірою відповідає вимогам щодо підвищення ефективності господарської діяльності, досягнення високих кінцевих результатів та забезпечення сталого розвитку. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах обмеженості ресурсів, що зумовлює необхідність постійного пошуку шляхів їх оптимального використання та мобілізації внутрішніх резервів підприємства.

Питання сутності категорії «ресурсний потенціал», проблеми формування, використання, оцінки та управління ним є в центрі уваги багатьох вітчизняних учених. Вагомим внеском у розвиток обраної проблематики є системні

дослідження таких науковців як: Богацька Н.М., Гончарук О.В., Калінеску Т.В., Коваль Л.В., Краснокутська Н.С., Лігоненко Л.О., Марченко В.М., Матвєєв П.М., Отенко І.П., Петрович Й.М. та ін. Попри наявність значного обсягу наукових досліджень у зазначеному напрямі, спостерігається відсутність узгодженості у підходах різних авторів. Аналіз наукової літератури свідчить про існування суперечностей і розбіжностей у трактуванні поняття ресурсний потенціалу та його структурних елементів. Це, своєю чергою, обумовлює необхідність подальших наукових пошуків і підтверджує актуальність дослідження даної проблематики.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних, практичних та правових аспектів формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.

Відповідно до сформульованої мети у роботі було поставлено та вирішено наступні завдання:

- уточнено сутність ресурсного потенціалу підприємства;
- досліджено принципи та методи оцінки процесів формування та використання ресурсного потенціалу підприємства;
- охарактеризовано правове забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу підприємства;
- проведено аналіз діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»;
- проаналізовано ресурсний потенціал досліджуваного підприємства та оцінено процеси його формування та використання;
- обґрунтовано напрямки збільшення ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод»;
- розроблено практичні заходи щодо формування ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Предметом дослідження є економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Методологічною базою дослідження стали монографічні, навчальні та наукові видання, а також публікації у періодичних виданнях, нормативні та законодавчі акти України.

Інформаційною базою дослідження стала статистична та бухгалтерська звітність ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 рр.

Методи дослідження. При проведенні досліджень використовувались: метод логічного аналізу (в процесі уточнення термінології понятійного апарату ресурсного потенціалу підприємства), статистичні методи (при визначенні факторів та тенденцій формування основних техніко-економічних показників досліджуваного підприємства), методи економічного аналізу (при дослідженні формування та використання ресурсного потенціалу підприємств та оцінки його фінансового стану), методи економічного прогнозування (при визначенні прогнозних показників розвитку ресурсного потенціалу підприємств).

Структура роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 74 сторінках, містить 28 таблиць та 6 рисунків. Список використаних джерел нараховує 57 позицій, викладений на 6 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність ресурсного потенціалу підприємства

Ресурсний потенціал є ключовим елементом забезпечення ефективного функціонування підприємства, оскільки виступає інструментом для досягнення максимального прибутку та підвищення конкурентоспроможності.

Потенціал підприємства, як складна економічна категорія, не може бути повноцінно досліджений без аналізу його складових елементів та взаємозв'язків між ними. Варто зауважити, що питання щодо структури потенціалу підприємства залишається предметом наукових дискусій і не має однозначного трактування. Так, Турило А.А. потенціал підприємства поділяє на виробничий, економічний, ринковий, кадровий, маркетинговий, інтелектуальний, інформаційний, інноваційний тощо [49]. Бурса О.В. до загального потенціалу включає ресурсний, виробничий і економічний потенціали [15].

Водночас Орехова А.І. до структурних компонентів економічного потенціалу підприємства пропонує віднести виробничий, фінансовий, інвестиційний, трудовий, маркетинговий, організаційно-управлінський потенціали [40].

Писаренко С.В., Решетник В.Г. та Ільченко А.І. структурний склад елементів ресурсного потенціалу подають так: природно-ресурсний потенціал, виробничо-майновий потенціал, інноваційний потенціал, кадровий потенціал, фінансово-інвестиційний потенціал [44]. Бугай В.З., Горбунова А.В. та Ключова Ю.В. вважають, що формування ресурсного потенціалу підприємства відбувається за рахунок комплексного поєднання його складових елементів: фінансових, матеріальних, нематеріальних, інформаційних, кадрових, технічних і технологічних ресурсів [14].

У структурі потенціалу підприємства ресурси, що перебувають у його розпорядженні, виокремлюються як самостійний елемент. Вони слугують об'єктивною основою для здійснення процесів функціонування і розвитку підприємства. Водночас, відповідно до визначених цілей, ці ресурси можуть цілеспрямовано змінюватися. Таким чином, ресурси й цілі утворюють нерозривну єдність – цілісний об'єкт прогнозування не лише для окремого підприємства, а й для ширшого контексту соціально-економічного розвитку суспільства.

Виробничий і ресурсний потенціали мають різний зміст, але в силу своєї сутності органічно пов'язані між собою: ресурси до залучення у виробничий процес характеризуються статичністю і являють собою витратну частину виробничого потенціалу, тобто визначають використання, у протизагагу результатам виробництва [12].

У широкому розумінні, ресурси – це джерела та умови, які дозволяють отримувати матеріальні й духовні блага, необхідні людині, за умови використання наявних технологій та соціально-економічних відносин. Ресурси підприємства – це як запаси, так і фактичні потоки різноманітних виробничих факторів, які разом забезпечують виготовлення конкретної продукції з чітко визначеними якісними характеристиками.

Підприємство має ресурсний потенціал, що є сукупністю всіх його ресурсів, доступних для господарської діяльності. Цей обсяг наявних ресурсів без прив'язки до їх можливостей. Водночас, ресурсні можливості підприємства – це його здатність максимально використовувати ці ресурси для виробництва конкурентоспроможної продукції в даний момент.

Під ресурсними можливостями підприємства розуміються потенційні передумови підприємства випускати конкурентоспроможні вироби у відповідні часові інтервали, що визначають [12]:

– оперативні ресурсні можливості підприємства – це виробничі можливості підприємства, що забезпечують випуск продукції в короткі інтервали часу (декада, місяць, квартал);

– поточні ресурсні можливості підприємства – це наявність ресурсів, необхідних для випуску виробів, включених у поточний план виробництва і відповідних ринковому «портфелю» замовлень (як правило, розглядається річний інтервал часу);

– стратегічні ресурсні можливості підприємств – здатність підприємства випускати конкурентоспроможну продукцію в перспективі, з огляду на стан ринку щодо випуску однойменних виробів (стратегічний інтервал часу).

З економічної точки зору, ресурси можна визначити як сукупність матеріальних та нематеріальних елементів, які прямо чи опосередковано формують виробничий процес. Особливістю терміну «ресурси» є те, що вони здатні відтворюватись як у формі споживчої вартості, так і у формі вартості. Варто пам'ятати, що процес функціонування підприємств систематично вимагає залучення нових видів ресурсів [13].

Основні положення сучасної ресурсної теорії можна сформулювати так [13]:

1) успіх економічної діяльності підприємства в стратегічному плані характеризується її сталими конкурентними перевагами щодо інших підприємств;

2) основним чинником надбання конкурентних переваг є наявність під контролем стратегічних ресурсів, тобто ресурсів, що надають можливості здійснювати реалізацію конкурентних стратегій;

3) ефективне застосування цих ресурсів може бути забезпечене особливими якостями підприємства, що належать до можливостей та здібностей.

Навіть при значному виробничому потенціалі підприємство може мати обмежені ресурсні можливості. Причини цього часто криються у використанні

старих технологій або низькій кваліфікації персоналу. Це підкреслює, що обсяг виробничого потенціалу не є прямим показником ефективності використання ресурсів чи якості кінцевого продукту.

На основі аналізу наукової літератури можна систематизувати сучасні наукові підходи до визначення змісту поняття «ресурсний потенціал підприємства», які наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування категорії «ресурсний потенціал підприємства»

Автори	Зміст поняття ресурсного потенціалу
Томпсон А.А., Стрікленд А.Дж. [57]	Ресурсний потенціал компанії – це її досвід та знання, інтелектуальний капітал, конкурентні можливості, унікальні навички, стратегічні активи, ринкові досягнення, що необхідні для успішної конкурентної боротьби. Успіх у цій боротьбі визначається кількістю цих ресурсів та спроможністю компанії мобілізувати їх у потрібний момент.
Бугай В., Горбунова А. [14]	Ресурсний потенціал – сукупність ресурсних можливостей, управлінських здібностей і вмотивованості підприємця, а також працівників, які мають впливати на зовнішні зміни з метою поліпшення діяльності підприємства в умовах конкуренції.
Алексеев С. [10]	Ресурсний потенціал – система власних ресурсів підприємства, які можуть бути використані в господарській діяльності для збільшення його конкурентоспроможності та задоволення потреб.
Дем'яненко Т. [19]	Ресурсний потенціал підприємства – раціонально використовувані ресурси, що дають певний запас міцності та стабільності.
Гончар М. [17]	Ресурсний потенціал – це здатність підприємства реалізовувати можливості щодо здійснення статутної діяльності, досягнення максимального результату та забезпечення розвитку.
Багацька Н., Хачатрян В. [11]	Ресурсний потенціал – сукупність ресурсів, які характеризують підприємство, а також здатність співробітників застосовувати їх для збільшення прибутку.
Смолич Д.В., Тимошук І.В. [47]	Ресурсний потенціал є основою економічного потенціалу господарюючого суб'єкта и відображає його потенційні можливості підприємства
Невроцький Н. [39]	Ресурсний потенціал – сукупність ресурсів, що забезпечують результативну діяльність господарюючого суб'єкта.
Матвеев П.М. [38]	Ресурсний потенціал підприємства є сукупністю можливостей, заснованих на технологічному і ресурсному забезпеченні, спрямованих на створення підґрунтя стійкого та поступового розвитку всіх підсистем підприємства для реалізації основних цілей його діяльності
Чернишова Л. [55]	Ресурсний потенціал – сукупність динамічних можливостей організації щодо використання наявних у неї ресурсів і ресурсів, які підприємство не використовує, але які можуть знадобитися в майбутньому для його стратегічного розвитку, максимального задоволення потреб клієнтів, досягнення конкурентних переваг у бізнес-середовищі та отримання прибутку.

Джерело: узагальнено автором

Аналізуючи структуру ресурсного потенціалу, деякі автори пропонують розширювати її до багатьох елементів (трудовий, технічний, технологічний, інформаційний, фінансовий, інноваційний, інвестиційний потенціали та засоби виробництва). Однак, для практичного застосування ефективніше групувати його за чотирма основними блоками: трудові, матеріальні, інформаційні та фінансові ресурси. Це спрощення дозволяє уникнути надмірної деталізації, оскільки менші компоненти ресурсів тісно взаємодіють між собою.

На рис. 1.1 проілюстровано, що економічний потенціал підприємства поділяється на об'єктивну та суб'єктивну складові. Об'єктивна складова – це все, що має матеріальне вираження, зокрема, виробничий та ресурсний потенціали. Ці елементи використовуються та відновлюються в ході роботи підприємства. Суб'єктивна складова ж відображає суспільні аспекти і є необхідною умовою для того, щоб об'єктивні ресурси могли бути ефективно задіяні (рис. 1.1).

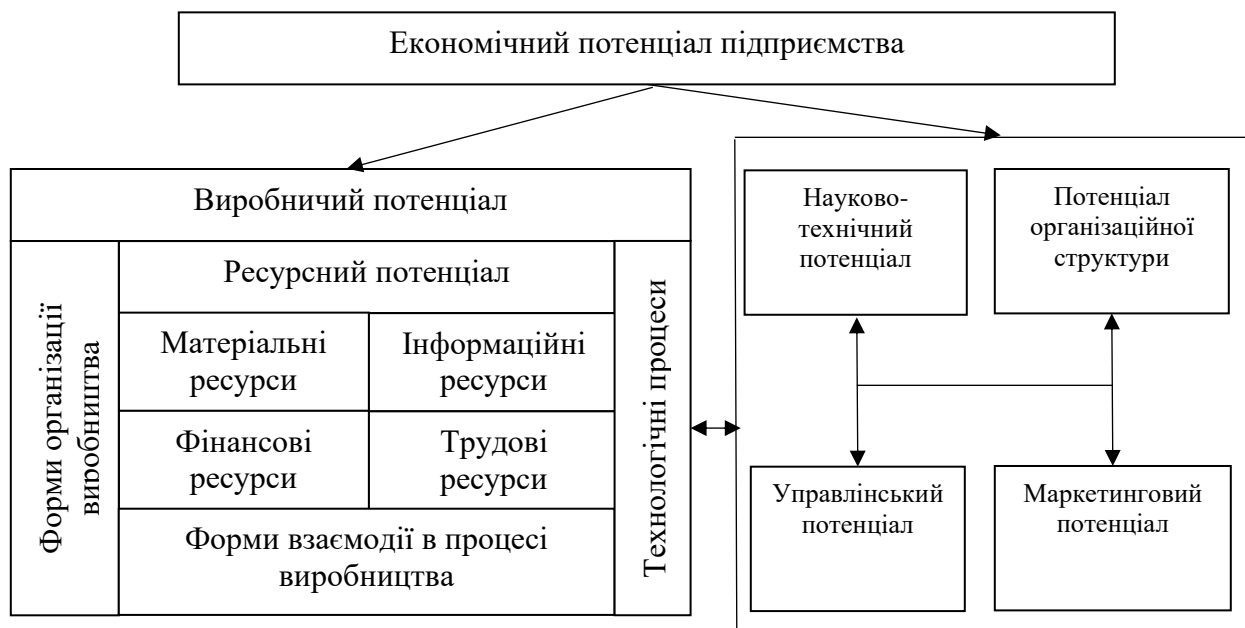

Рис. 1.1. Структура економічного потенціалу підприємства

Джерело: побудовано автором

Матеріальні ресурси являють собою систему, елементами якої є локальні ресурси, що забезпечують процеси ресурсоформування для досягнення цілей

функціонування і розвитку виробничих систем. Головною функцією матеріальних ресурсів є забезпечення виконання технологічного процесу, тому до складу ресурсного потенціалу підприємства доцільно включати матеріально-технологічні ресурси. За своїм натурально-речовинним складом матеріально-технологічні ресурси включають засоби і предмети праці (робочі машини, устаткування, сировина, паливо і т.д.).

Фінансові ресурси являють собою систему, елементами якої є грошові кошти, засоби їхнього формування і працівники, взаємопов'язана діяльність яких спрямована на забезпечення діяльності виробничої системи необхідними грошовими коштами різних форм і джерел.

Трудові ресурси являють собою систему, елементами якої є працівники виробництва, адміністративного персоналу і засоби забезпечення їхньої взаємодії, спрямовані на забезпечення діяльності виробничої системи необхідними трудовими ресурсами різних форм організації.

Інформаційні ресурси являє собою систему, елементами якої є документи, засоби обробки інформації і працівники, взаємопов'язана діяльність яких спрямована на досягнення спеціалізованих цілей – забезпечення діяльності виробничої системи необхідною інформацією, різними формами документації.

Кожен вид ресурсу взаємодіє з іншими, формуючись за їхньої участі та впливаючи на них. Ці ресурси функціонують як елементи виробничої системи, потребуючи значних витрат на свій розвиток. В сукупності вони інтегрують потенціал підприємства в єдину систему, підвищуючи результативність прийнятих рішень.

Аналізуючи різні підходи до визначення ресурсного потенціалу підприємства, можна сказати наступне: ресурсний потенціал підприємства – складна система взаємопов'язаних і взаємозалежних ресурсів, якими наділене підприємство для виробництва оптимального обсягу продукції з визначеними конкурентними характеристиками і які можуть бути залучені в процес

виробництва в будь-який момент часу.

Дане визначення має ряд переваг [12]:

- ресурсний потенціал розглянутий з погляду системного підходу, що дозволяє використовувати характеристики, властиві будь-якій системі;
- сформульована загальна мета, що стоїть перед системою «ресурсний потенціал», – виробництво оптимального обсягу продукції;
- заданий критерій ефективності функціонування системи більш високого рівня «економічний потенціал» – виробництво продукції з визначеними конкурентними характеристиками;
- виділена характерна риса функціонування системи «ресурсний потенціал» – сукупність ресурсів може бути залучена в процес виробництва у будь-який момент часу.

Можна виділити наступні характеристики ресурсного потенціалу підприємства: цілісність, складність, гнучкість, альтернативність [12].

Для досягнення цілісності потенціалу, коли всі елементи ресурсного потенціалу працюють на спільну мету, необхідно дотримуватися кількох принципів. По-перше, цільова функція має бути спільною та єдиною як для ресурсного потенціалу в цілому (як об'єкта управління), так і для кожного його елемента. По-друге, критерії ефективності функціонування та розвитку потенціалу та його складових також повинні бути єдиними.

Система «ресурсний потенціал» є складною, оскільки вона складається з багатьох елементів, і кожен із них, своєю чергою, включає елементи нижчого рівня. Крім того, цю систему характеризує наявність численних прямих і зворотних зв'язків – як матеріально-речовинних, так і інформаційних – між її складовими.

Гнучкість свідчить про здатність підприємства переорієнтуватися на випуск нової продукції або використовувати інші матеріали без кардинальних змін у своїй матеріально-технічній базі. Вимога підвищення гнучкості

ресурсного потенціалу є особливо важливою в сучасних умовах ринкової нестабільності та швидкого розвитку науково-технічного прогресу.

Альтернативність елементів ресурсного потенціалу означає можливість їхньої взаємозамінності. Наприклад, можна заощадити ресурси завдяки впровадженню нового обладнання, технологій, енергії, інформаційних ресурсів чи ефективніших методів організації управління та виробництва. Важливо розуміти, що ступінь цієї альтернативності не є постійним – він залежить від економічної ситуації, рівня розвитку ресурсного потенціалу та особливостей господарської системи, а також має свої межі. Завдяки цій властивості елементи потенціалу мають бути спроможними досягати збалансованої рівноваги.

Дослідження сутності та структури ресурсного потенціалу дало змогу розробити комплексний методичний підхід. Він дозволяє точно визначити склад елементів потенціалу й ухвалювати адекватні рішення щодо його стратегічного розвитку на підприємстві.

Важливою особливістю використання ресурсів є комплексність і пропорційність реалізації ресурсного потенціалу. Під комплексним використанням ресурсного потенціалу будемо розуміти чітке проходження технологічному процесу обробки ресурсів з максимальним використанням потужності підприємства [12].

Комплексне використання ресурсного потенціалу підвищує ефективність процесів його трансформації, забезпечує заощадження економічних ресурсів, що використовуються.

Важливим варто вважати також властивості пропорційності між використанням окремих структурних елементів ресурсного потенціалу.

Необхідно відзначити, що пропорції мають здатність змінюватися на різних часових інтервалах. Динамізм пропорцій спостерігається і при зміні номенклатури виробів, що випускаються, і їхніх обсягів. Складність полягає в досягненні збалансованого оптимального співвідношення між елементами

ресурсного потенціалу при формуванні поточних і прогнозних планів.

При цьому потрібно акцентувати увагу на тому, що дослідження складу кожного елемента потенціалу підприємства, тенденцій їхнього розвитку і форм взаємозв'язків між ними показує шляхи управління характеристиками його властивостей.

Взаємодоповнення ресурсів – ключовий фактор для їхнього комплексного використання у виробництві. Воно означає, що виробничий процес неможливий без взаємного використання певних видів ресурсів у необхідних пропорціях. Це особливо стосується взаємодії між обладнанням та матеріалами, а також обладнанням і робочою силою. Пропорції використання ресурсів і ступінь їхнього взаємодоповнення визначаються технологією виготовлення деталей, вузлів та виробів.

Взаємозамінність ресурсів зазвичай зумовлена їхньою поліфункціональністю. Це означає, що в технологічному процесі один ресурс можна замінити іншим, практично не впливаючи на обсяг чи якість кінцевої продукції. Інакше кажучи, один і той же ресурс може задовольняти різні функціональні потреби, а кожну потребу можна забезпечити різними комбінаціями ресурсів.

Важливою передумовою аналізу функціонування системи «ресурсний потенціал» є визнання обмеженості наявних виробничих можливостей або ресурсів для кожного моменту або кінцевого інтервалу часу. Ця передумова є загальною для будь-яких постановок проблеми функціонування економічної системи. Вони розрізняються лише за обсягом поняття ресурсів.

Обмеженість ресурсів не є абсолютною і не пов'язується тут з їх «рідкістю». Вона має соціально-економічний зміст, виражає визначений ступінь освоєння і використання потенційно безмежних ресурсів, досягнутий суспільством на кожному даному відрізку його розвитку. Отже, обмеженість ресурсів є відносною в декількох аспектах.

По-перше, вона розглядається щодо кожного даного (у тому числі і майбутнього) періоду часу. У загальному випадку передбачається відтворюваність ресурсів, причому розширена – із залученням нових, додаткових за кількістю і якістю ресурсів. Але в загальному ж випадку це вимагає попередніх витрат наявних ресурсів у попередній період. У підсумку «сьогоднішні» обмеження можуть бути зняті, виникнуть нові обмеження на більш високому рівні. Абсолютна обмеженість, невідтворюваність ресурсів є частковим випадком. Однак для кожного моменту часу буде існувати «своя» обмеженість ресурсів. Ця передумова є загальною при будь-якій кінцевій динамічній постановці проблеми.

По-друге, обмеженість ресурсів у відомому розумінні відносна і при статичній постановці проблеми. Оскільки практично для будь-якого заданого вектора виходу економічної системи і будь-якої структури виробництва істотна обмеженість не всіх використовуваних, а деяких видів ресурсів. На практиці їх називають «дефіцитними» на відміну від тих ресурсів, що не лімітують даного виробництва, існують як би в «надлишку». Відносна дефіцитність лімітованих ресурсів може бути змінена не тільки в динаміці, але й у статичності: за рахунок взаємозамінності благ у задоволенні кінцевих потреб і (або) взаємозамінності ресурсів у виробничому споживанні.

Таким чином, система «ресурсний потенціал» інтегрує інформаційні, фінансові, матеріально-технологічні, трудові ресурси з необхідними основними фондами з метою виробництва оптимального обсягу продукції з визначеними конкурентними характеристиками.

1.2. Принципи формування ресурсного потенціалу підприємства

Для створення системи формування ресурсного потенціалу підприємства слід спиратися на загальні методологічні принципи та закономірності системної теорії. Деякі вчені відходять від традиційного визначення системи як сукупності

елементів, трактуючи її радше як процес. У цьому контексті система розглядається як динамічний потік взаємодіючих процесів, що характеризуються певними властивостями і пов'язані з циклами розвитку та занепаду. Більшість дослідників вважає, що система (або організація) виникає та функціонує завдяки взаємодії її частин. Водночас уточнення поняття системи полягає не в його розширенні, а в звуженні: не кожна взаємодія породжує або підтримує існування системи.

Система принципів формування ресурсного потенціалу підприємства повинна:

- відповідати завданням управління ресурсами підприємства і відображати основні властивості, зв'язки та відносини управління;
- ґрунтуватися на загальних принципах управління: цілісності, системності, ієрархічності, адаптивності та необхідності зворотного зв'язку;
- передбачати використання методів декомпозиційного аналізу економічних систем.

Система може виникати та функціонувати лише за умови відповідності властивостей її елементів умовам збереження цілісності, тобто коли частини відповідають вимогам цілого. Центральним поняттям у розвитку систем є мета, а також пов'язані з нею категорії доцільності та цілестановлення.

Аналізуючи визначення мети, можна стверджувати, що залежно від етапу системного аналізу, поняття «ціль» набуває різних відтінків – від загальної спрямованості дій (як усвідомлений намір людини або групи) до конкретних результатів, досяжних у межах певного часу й окреслених у термінах кінцевого продукту діяльності.

При реалізації принципів управління варто розрізняти такі поняття, як:

- мета функціонування системи – виконання визначених функцій;
- мета управління – підтримка результатів функціонування на відповідному рівні;

– мета управлінського рішення – забезпечення стабільного стану системи, особливо в умовах проблемної ситуації.

Мета управління є відправною точкою проектування управлінських процесів і визначає критерії функціонування підприємства. Цілі управління реалізуються через відповідні функції управлінського апарату.

У контексті промислового підприємства, його основною метою функціонування виступає максимізація випуску конкурентоспроможної продукції відповідно до наявного ресурсного потенціалу. Ця мета задається ринковими умовами і реалізується у рамках трьох часових інтервалів:

- оперативного, де формуються локальні цілі структурних підрозділів;
- поточного, де відбувається координація між підрозділами для реалізації виробничих планів;
- стратегічного, де формується бачення розвитку підприємства на перспективу з урахуванням невизначеності середовища.

Варто чітко розрізнити поняття мети та засобів її опису. Мета є якісною характеристикою, що визначає загальний напрямок діяльності. Її не слід зводити до набору часткових показників, адже вони не завжди повно відображають цілісну картину. Мета, як система уявлень про вирішення проблемної ситуації, складається з пов'язаних між собою елементів, для опису яких можуть бути застосовані економічні показники, за умови моделювання зв'язків між ними.

Після встановлення цілі – бажаного результату – можна перейти до аналізу шляхів та засобів її досягнення. Саме цілі визначають концепцію, стратегію, тактику функціонування підприємства та проектну систему управління. Таким чином, мета функціонування системи трактується як реалізація її функцій, що забезпечують ефективність.

Натомість мета управлінського рішення полягає у визначенні задач, виконання яких:

- підтримує систему на рівні реалізації її функціональної мети;

– забезпечує стабільність у разі виникнення проблемної ситуації.

Чітко сформульована мета рішення задає напрямок для стабілізації об'єкта управління і досягнення прогнозованого стану. Вона окреслює бажаний результат, описує ключові аспекти проблемної ситуації і фіксує новий стійкий стан системи. Формування таких цілей ґрунтується на всебічному аналізі ситуації та виявленні її взаємозв'язків із середовищем. У разі складних проблем мета набуває форми системи узгоджених часткових цілей.

Цілі мають виникати не лише з теоретичних побудов, а насамперед із реального аналізу дійсності. Теорія прийняття рішень не встановлює мету, але сприяє подоланню суперечностей між окремими цілями та прийняттю оптимальних рішень. Поглиблення зв'язку між цією теорією та реальним аналізом є важливим резервом для підвищення ефективності управління, оскільки часто цілі задаються як визначені, без глибокого аналізу ситуації.

Виходячи з поставлених цілей, перед підприємством постає завдання трансформації вхідних матеріальних потоків (ресурсів) у готову продукцію. Досягнення мети формування ресурсного потенціалу забезпечується застосуванням принципів декомпозиції та координації.

Методи декомпозиції лежать в основі як обчислювальних алгоритмів, так і побудови моделей підсистем управління, відповідальних за вирішення локальних завдань. Щоб забезпечити узгодженість таких локальних рішень і досягнення глобальної мети, застосовуються принципи координації.

Одним з підходів до декомпозиції є поділ за об'єктами та видами діяльності. Основою об'єктної декомпозиції виступають структурні елементи ресурсного потенціалу, які можуть бути деталізовані за цільовим принципом. З урахуванням просторово-часових характеристик управління, функції поділяються на оперативні, поточні та перспективні.

Завдання координації полягає у досягненні максимально можливого значення цільової функції з урахуванням обмежень і взаємозв'язків між

підсистемами, що входять до системи управління ресурсним потенціалом підприємства в певний момент часу.

1.3. Методи оцінки формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

В системі управління ресурсним потенціалом підприємства аналіз займає проміжне місце між збором інформації і ухваленням рішення. Аналіз і оцінка ресурсного потенціалу підприємства служать цілям функціонування і розвитку підприємства, є інструментом обробки інформації, засобом обґрунтування стратегічних рішень і визначаються потребами управління. Вони необхідні на всіх стадіях підготовки і ухвалення рішення, особливо на етапах формування мети, розробки рішення, відбору кращого його варіанта і під час обговорення результатів реалізації рішення.

Прийняте управлінське рішення повинне відповідати таким вимогам: оптимальності, наукової обґрунтованості, цілеспрямованості, кількісної і якісної визначеності, правомірності і законності, своєчасності та системності. В ухваленні управлінського рішення аналіз потенціалу підприємства сприяє обґрунтуванню альтернатив, відсіюванню нераціональних, порівнянню і вибору найбільш кращих варіантів, аналізу очікуваних результатів [41].

Об'єктом управління, в тому числі аналізу й оцінки, є потенціал підприємства і ті його складові, які виділені в ієрархічній структурі потенціалу, – можливості і здатності підприємства, обумовлені ресурсами, процесами їхньої трансформації і управління, виражені в результатах діяльності підприємства. Цілі підприємства і дані об'єкти управління визначають і перелік аналітичних завдань [41].

Основним завданням комплексного аналізу і оцінки ресурсного потенціалу підприємства є обґрунтування та відбір цілей функціонування і розвитку підприємства, вивчення і підвищення ефективності прийнятих управлінських

рішень. Один з варіантів проведення експрес-аналізу ресурсного потенціалу підприємства може містити сукупність показників наведених в табл. 1.2. Ця сукупність в найбільшій мірі відповідає вимогам системності і комплексності для аналізу й оцінки економічного потенціалу підприємства, тому що відображає не тільки стан, але і результати використання економічного потенціалу.

Таблиця 1.2

Сукупність аналітичних показників для експрес-аналізу

Напрямок аналізу	Показник
1. Оцінка ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання	
1.1. Оцінка майнового стану	1. Величина основних засобів і їхня частка в загальній сумі активів 2. Коефіцієнт зносу основних засобів 3. Загальна сума господарських засобів, що перебувають у розпорядженні підприємства
1.2. Оцінка фінансового стану	1. Величина власних засобів і їхня частка в загальній сумі джерел 2. Коефіцієнт покриття (загальний) 3. Частка власних оборотних коштів у загальній їхній сумі 4. Частка довгострокових позикових засобів у загальній сумі джерел 5. Коефіцієнт покриття запасів
1.3. Наявність «хворих» статей в звітності	1. Збитки 2. Позики, не погашені в строк 3. Прострочена дебіторська і кредиторська заборгованості 4. Векселі видані (отримані) прострочені
2. Оцінка результативності фінансово-господарської діяльності	
2.1. Оцінка прибутковості	1. Прибуток 2. Рентабельність загальна 3. Рентабельність основної діяльності
2.2. Оцінка динамічності	1. Порівняльні темпи росту виручки, прибутку і авансованого капіталу. 2. Оборотність активів 3. Тривалість операційного і фінансового циклів 4. Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості
2.3. Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу	1. Рентабельність авансованого капіталу 2. Рентабельність власного капіталу

Джерело: узагальнено автором

Оцінка ресурсного потенціалу підприємства базується на наступному положенні: ресурсний підхід не тільки стверджує, що потенціал підприємства

являє собою сукупність ресурсів цільового призначення, але і робить очевидною методику оцінки його величини як суми фізичних значень складових елементів. Тому ресурсний потенціал визначають як суму вартостей складових його елементів:

$$РП = B_{OF} + B_{TP} + B_{EP} + B_T + B_I,$$

де $РП$ – величина ресурсного потенціалу підприємства;

B_{OF} – вартість основних виробничих засобів;

B_{TP} – вартість трудових ресурсів;

B_{EP} – вартість енергетичних ресурсів;

B_T – вартість виробничих технологій, що використовуються;

B_I – вартість елемента «інформація».

Для оцінки стану, а також процесів формування та використання ресурсного потенціалу може бути використана система показників, що наведена в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Система показників для аналізу ресурсного потенціалу підприємства

Напрямок аналізу	Показники
1. Аналіз стану ресурсного потенціалу	
1.1. Загальна сума господарських засобів, що перебувають в розпорядженні підприємства	1.1.1. Підсумок (валюта) балансу. 1.1.2. Основні засоби. 1.1.3. Нематеріальні активи. 1.1.4. Оборотні кошти. 1.1.5. Власні оборотні кошти
1.2. Виробничий потенціал	1.2.1. Сума основних засобів, виробничих запасів, незавершеного виробництва
1.3. Основні засоби	1.3.1. Вартість основних засобів 1.3.2. Якісна характеристика основних засобів; питома вага активної частини основних засобів; коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт оновлення основних засобів; коефіцієнт вибуття основних засобів; індекс постійного активу; коефіцієнт реальної вартості майна; коефіцієнт нагромадження амортизації; коефіцієнт співвідношення активів і нерухомості

Продовження таблиці 1.3

1.4. Фінансовий стан підприємства	<p>1.4.1. Величина власних засобів підприємства.</p> <p>1.4.2. Показники, що характеризують співвідношення власних і позикових засобів: коефіцієнт автономії; коефіцієнт фінансової залежності (обернений коефіцієнту автономії); коефіцієнт позикових засобів; коефіцієнт покриття інвестицій.</p> <p>1.4.3. Показники ліквідності: коефіцієнт покриття (загальний); коефіцієнт швидкої ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності.</p> <p>1.4.4. Наявність у балансі «хворих статей»: збитки; кредити і позики, не погашені в строк</p>
1.5. Оборотні кошти	<p>1.5.1. Частка власних оборотних коштів в загальній їхній сумі.</p> <p>1.5.2. Коефіцієнт забезпеченості поточних активів власними оборотними коштами.</p> <p>1.5.3. Коефіцієнт забезпеченості матеріальних виробничих запасів власними оборотними коштами.</p> <p>1.5.4. Коефіцієнт покриття матеріальних виробничих запасів.</p> <p>1.5.5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу.</p> <p>1.5.6. Коефіцієнт маневреності функціонального капіталу</p>
1.6. Трудовий потенціал	<p>1.6.1. Чисельність промислово-виробничого персоналу (середньоспискова, явочна).</p> <p>1.6.2. Коефіцієнт обороту прийнятих на роботу.</p> <p>1.6.3. Коефіцієнт обороту по вибуттю робітників.</p> <p>1.6.4. Питома вага робітників, підготовлених до нових професій, у загальній чисельності.</p> <p>1.6.5. Питома вага робітників, що підвищили кваліфікацію, у загальній чисельності.</p> <p>1.6.6. Питома вага службовців, що пройшли перепідготовку, у загальній чисельності</p>
2. Аналіз процесів використання і розвитку ресурсного потенціалу	
2.1. Динамічність і мобільність ресурсного потенціалу	<p>2.1.1. Оборотність: основного капіталу; власного капіталу; засобів виробництва; основних засобів; матеріально-виробничих запасів.</p> <p>2.1.2. Тривалість операційного циклу.</p> <p>2.1.3. Коефіцієнт погашення кредиторської заборгованості.</p> <p>2.1.4. Середній строк обороту кредиторської заборгованості.</p> <p>2.1.5. Середній строк зберігання запасів</p>

Закінчення таблиці 1.3

2.2. Розвиток ресурсного потенціалу	2.2.1. Темпи змін: заробітної плати; собівартості товарної продукції; матеріальних витрат; авансованого капіталу; доходу від реалізації; прибутку. 2.2.2. Коефіцієнт стійкості економічного росту
2.3. Результати фінансово-господарської діяльності підприємства	2.3.1. Дохід від реалізації продукції. 2.3.2. Валовий прибуток. 2.3.3. Чистий прибуток. 2.3.4. Рентабельність: загальна (по всіх видах діяльності); основної діяльності; активів, власного капіталу; продажів. 2.3.5. Продуктивність праці. 2.3.6. Прибуток на одного працюючого. 2.3.7. Фондоозброєність

Джерело: узагальнено автором

Таким чином, завдання комплексного аналізу ресурсного потенціалу підприємства визначаються цілями і межами дослідження, що проводиться. До числа найважливіших з них, як найбільш актуальних, в аспекті управління функціонуванням і розвитком підприємства відносяться: оцінка потенціалу розвитку і економічного росту підприємства; оптимізація структури ресурсного потенціалу відповідно до цілей підприємства; діагностика й аналіз поточного стану фінансово-економічного потенціалу підприємства; оцінка і аналіз достатності ресурсного потенціалу підприємства для досягнення цілей; параметризація стратегії інноваційного розвитку підприємства; оцінка і аналіз інноваційної активності; оцінка збалансованості і пропорційності росту складових ресурсного потенціалу; аналіз і оцінка реалізації стратегії інноваційного розвитку; пофункціональна оцінка організаційного потенціалу і параметризація функціональних стратегій підприємства; аналіз відповідності організаційної структури цілям підприємства; аналіз рівня корпоративної

культури; аналіз і оцінка персоналу управління підприємства.

1.4. Правове забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

Поняття «ресурсного потенціалу підприємства» в сучасному законодавстві України не визначається. Цей поняття є більш економічним терміном, ніж юридичним. Виходячи з економічного трактування ресурсного потенціалу підприємства, до нього належать: технічні ресурси (основні та оборотні засоби); технологічні ресурси (нематеріальні активи); кадрові ресурси; просторові ресурси; інформаційні ресурси; ресурси організаційної структури системи управління; фінансові ресурси. Таким чином, можна вважати, що ресурсний потенціал визначається наявним майном, яке є в розпорядженні підприємства або може бути залучене за певних умов, а також певним складом трудових ресурсів.

Під *правовим режимом майна* суб'єктів господарювання в теорії господарського права розуміють встановлені правовими нормами: а) структуру цього майна; б) порядок його придбання (формування), використання і вибуття; в) порядок звернення на нього стягнення кредиторів.

Основою правового режиму майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, відповідно до ч. 1 ст. 133 ГК є право власності, а також речові права осіб, які не є власниками, – право господарського відання, право оперативного управління і право оперативного використання майна [2].

Крім зазначених, господарська діяльність може здійснюватися також на основі інших речових прав (в Розділі II Книги третьої Цивільного кодексу України вони називаються речовими правами на чуже майно), до яких відносяться, зокрема, права володіння, права користування [4].

Право володіння чужим майном виникає на підставі договору з власником або особою, якій майно було передане власником, а також на інших підставах,

встановлених законом (ст. 398 ЦК) [4].

Право користування чужим майном (сервітут) може бути встановлене щодо земельної ділянки, інших природних ресурсів, (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб суб'єктів господарювання, які не можуть бути задоволені іншим способом (ч. 1 ст. 401 ЦК) [4].

Майно суб'єктів господарювання може бути закріплено на іншому, крім зазначених в ч. 1 ст. 133 ГК, праві відповідно до умов договору з власником майна. Отже ч. 2 ст. 133 ГК передбачає можливість визначення інших прав, які відносяться не до речових, а до зобов'язальних прав [2]. Одним з них є, на нашу думку, право оренди цілісного майнового комплексу державного (комунального) підприємства або його структурного підрозділу. Це право виникає на підставі договору суб'єкта господарювання з власником майна про здійснення на його (майна) основі цим суб'єктом самостійного господарювання.

До прав, щодо яких йдеться в ч. 2 ст. 133 ГК, можна віднести іпотеку (заставу) [2].

У ч. 3 ст. 133 ГК вміщені положення, що за своїм змістом перекликаються зі змістом статей 55, 132 і 138 ГК щодо оперативного використання майна, і встановлюють, що здійснювати господарську діяльність на основі зазначеного права можуть лише суб'єкти господарювання, які не мають статусу юридичної особи [2]. Це відокремлені підрозділи (структурні одиниці) господарської організації, які реалізують свою господарську компетенцію в межах статусу, визначеного господарською організацією, до складу якої вони входять.

Як встановлено в ч. 3 ст. 13 Конституції України, держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання [1]. Це положення знайшло свій розвиток в ч. 4 ст. 133 ГК, згідно з якою держава забезпечує рівний захист майнових прав усіх суб'єктів господарювання [2]. Такий захист забезпечується незалежно від того, про яке право йде мова – чи то про право власності, чи про інші речові права.

Стаття 139 ГК визнає майном сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів [2].

Поняття речі вміщене у ст. 179 ЦК, яка під річчю розуміє предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права й обов'язки [4]. З урахуванням положень ст. 190 ЦК майном вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права і обов'язки, проте для визначення цих об'єктів речами в розумінні Господарського кодексу необхідно, щоб вони відповідали ознакам, зазначеним в ч. 1 ст. 139 ГК, а саме [56]:

- а) мали вартісне визначення;
- б) вироблялися чи використовувалися у діяльності суб'єктів господарювання;
- в) відображалися в балансі цих суб'єктів або враховувалися в інших встановлених законом формах обліку майна цих суб'єктів.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженого наказом Мінфіну України від 18 жовтня 1999 р. № 242 *нематеріальний актив* – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам [9].

Майнові цінності в залежності від економічної форми, якої набуває майно у процесі здійснення господарської діяльності, можуть належати до основних фондів, оборотних засобів, коштів, товарів. Зміст цих понять та перелік об'єктів, що відносяться до тієї або іншої економічної форми, встановлені в ст. 139 ГК, в законах та підзаконних нормативно-правових актах з питань бухгалтерського

обліку і фінансової звітності [2].

Визначення поняття «основні фонди» (основні засоби) міститься в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92, згідно з яким *основні засоби* – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [9].

До основних фондів виробничого і невиробничого призначення згідно з ч. 3 ст. 139 ГК відносяться будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів [2].

Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються, зокрема, на *основні засоби* (земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель, будинки, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі), робоча і продуктивна худоба, багаторічні насадження тощо), *інші необоротні матеріальні активи* (бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові (нетитульні) споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату тощо), *незавершені капітальні інвестиції*.

Оборотні засоби (оборотні активи) – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу (п. 4 НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73) [9].

Оборотними засобами відповідно до ч. 4 ст. 139 ГК є сировина, паливо, матеріали, малоцінні предмети та предмети, що швидко зношуються, інше майно виробничого і невиробничого призначення, що віднесено законодавством до оборотних засобів [2].

Частина 5 ст. 139 ГК у складі майна суб'єктів господарювання виділяє *кошти*, під якими розуміє гроші у національній та іноземній валюті, призначені для здійснення товарних відносин цих суб'єктів з іншими суб'єктами, а також фінансових відносин відповідно до законодавства [2].

Під *товарами* у складі майна суб'єктів господарювання ч. 6 ст. 139 ГК визнає вироблену продукцію (товарні запаси), виконані роботи та послуги [2].

Існують і інші визначення цього поняття. Так, відповідно до ст. 1 Закону України від 22 лютого 2000 р. «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» товарами є продукція будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому, газоподібному стані, включаючи електроенергію, а також послуги, пов'язані з поставкою товарів, якщо їх вартість не перевищує вартості самих товарів [56]. Ще одне, вужче, визначення поняття «товари» наведено в НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке під товарами розуміє товари, які придбані підприємством для наступного продажу. *Вироблена (готова) продукція* – це запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам (крім браку, та роботи, які не прийняті замовником, показуються у складі незавершеного виробництва [9].

Виконані роботи (роботи) – це будь-яка діяльність, пов'язана з проектуванням, будівництвом нових, розширенням, реконструкцією, капітальним ремонтом та реставрацією об'єктів і споруд виробничого та невиробничого призначення, технічним переозброєнням діючих підприємств, а

також супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- та супутникова фотозйомки та інші, якщо вартість виконання цих послуг не перевищує вартості самого будівництва (ст. 1 Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти»).

Під *послугами* зазначений Закон розуміє будь-яку закупівлю, крім товарів та робіт, включаючи підготовку спеціалістів, забезпечення транспортом і зв'язком, освоєння технологій, наукові дослідження, медичне та побутове обслуговування.

Цінні папери, як зазначено в ч. 7 ст. 139 ГК, є особливим видом майна суб'єктів господарювання. Види і правовий режим цінних паперів, що відносяться до майна суб'єктів господарювання, встановлені положеннями Глави 17 ГК.

Правовий режим майна суб'єктів господарювання встановлюється Господарським кодексом та іншими законами з урахуванням видів майна, зазначених у ст. 139 ГК (основні фонди, оборотні засоби, кошти, товари, цінні папери тощо).

Висновки до розділу 1

Потенціал підприємства, як складна економічна категорія, не може бути повноцінно досліджений без аналізу його складових елементів та взаємозв'язків між ними. У структурі потенціалу підприємства ресурси, що перебувають у його розпорядженні, виокремлюються як самостійний елемент. Вони слугують об'єктивною основою для здійснення процесів функціонування і розвитку підприємства.

Ресурсний потенціал підприємства – складна система взаємопов'язаних і взаємозалежних ресурсів, якими наділене підприємство для виробництва оптимального обсягу продукції з визначеними конкурентними характеристиками і які можуть бути залучені в процес виробництва в будь-який момент часу.

Перед підприємством постає завдання трансформації вхідних матеріальних потоків (ресурсів) у готову продукцію. Досягнення мети формування ресурсного потенціалу забезпечується застосуванням принципів декомпозиції та координації.

Оцінка ресурсного потенціалу підприємства базується на ресурсному підході, який стверджує, що потенціал підприємства являє собою сукупність ресурсів цільового призначення і робить очевидною методичку оцінки його величини як суми фізичних значень складових елементів.

Поняття «ресурсного потенціалу підприємства» в сучасному законодавстві України не визначається. Тому правовий аспект даної категорії пов'язаний з поняттям майна. Правовий режим майна суб'єктів господарювання регламентується Конституцією України, Господарським та Цивільним кодексами України, Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» ТА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

2.1. Загальна характеристика ТОВ «Пирятинський сирзавод» та аналіз основних економічних показників

Загальну характеристику товариства з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод» розпочнемо із короткого історичного опису розвитку підприємства.

Один із лідерів молочного ринку ТОВ «Пирятинський сирзавод» розміщений за адресою: місто Пирятин, вулиця Сумська, будинок 1, Пирятинського району, Полтавської області.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» входить до одного із найбільших вертикально-інтегрованих холдингів «Молочний альянс».

Таблиця 2.1

Історична довідка ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Дата	Подія
1920 рік	Заснування маслозаводу в місті Пирятин
1952-1954 роки	Розширення та розбудова маслозаводу. Його потужність досягла 32 т продукції на добу
1969-1973 роки	Маслозаводу перейменовано у Пирятинський сирзавод. Новий «Пирятинський сирзавод» зведений новий завод потужністю 80 т переробки молока на добу, вже перший рік своєї роботи зайняв провідні позиції в галузі. Продукція заводу відзначалася високою якістю, традиційними замовниками сиру були республіки Радянського союзу: росія (москва, ленінград), Азербайджан (Баку);
1982 рік	Планова реконструкція технологічних цехів
2004 рік	Реорганізації і перетворення колективного підприємства «Пирятинський сирзавод» було утворено ЗАТ «Пирятинський сирзавод», за рішенням установчих зборів його засновників
2006 рік	Входження до складу холдингу «Молочний альянс». На підприємстві було проведено заміну всього виробничого обладнання для виробництва сирів таких країн-виробників, як Іспанія, Німеччина, Польща
2007 рік	Впроваджено повністю автоматизовану лінію формування та пресування сирів іспанської фірми «Фібоса», а потім потужності підприємства з переробки молока у сир зросли до 500 т молока на добу, тобто 50 т готової продукції на добу

Продовження таблиці 2.1

2012 рік	Проведена ресертифікація підприємства за міжнародними стандартами ISO 9001:2008 — система менеджменту якості та ISO 22000:2005 — система менеджменту безпеки харчових продуктів.
2019 рік	Отримав сертифікат «Халяль», який дозволяє експортувати продукцію до Малайзії

Джерело: складено автором за даними <https://latifundist.com/kompanii/985-piryatinskij-syrzavod>; <https://uk.wikipedia.org>

Повна потужність ТОВ «Пирятинський сирзавод» становить до 500 тонн переробки молока на добу, виготовлення з конвеєрів близько 50 тонн готової продукції за день.

На офіційному сайті групи компаній «Молочний альянс» зазначено, що ключовою перевагою товариства є використання виключно натурального молока. Це означає, що у виробництві сирів не застосовуються рослинні домішки чи сухе молоко, що гарантує високу якість і натуральність продукції.

Основні напрямки діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» включають виробництво твердих та плавлених сирів. Окрім цього, асортимент продукції розширюється за рахунок цільномолочної продукції, сухої демінералізованої молочної сироватки та вершкового масла.

Профіль бізнесу ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Профіль бізнесу ТОВ «Пирятинського сирзаводу»

№ з/п	Індикатор	Показники
1.	Виробництво	- виробництво твердих та плавлених сирів; - виробництво цільномолочної продукції; - виробництво сухої демінералізованої молочної сироватки; - виробництво вершкового масла.
2.	Продукція	- йогурт, кефір, масло; - молоко та молочні продукти; - морозиво та шербет; - вершки, сметана, сироватка молочна; - сир м'який, напівм'який, твердий, плавлений; - сир та сирні вироби, кисломолочний сир.

Продовження таблиці 2.2

3.	Нагороди	<ul style="list-style-type: none"> - золота медаль перемоги конкурсу «Українське – смачне» (Національна виставка-ярмарок, Експоцентр України, 2003 р.); - три золоті медалі «Перемоги дегустаційного конкурсу (Національний рейтинг «Найкраща торгова марка України». Державний департамент продовольства, Київ, 2003 рік); - статуетка «100 найкращих товарів України», лауреат (2003 р.); - золота медаль Перемоги дегустаційного конкурсу (Державний департамент продовольства, 2004); - статуетка «Гран-прі» (VII міжнародна спеціалізована виставка «Укрм'ясомолпром», 2004 р.); - диплом перемоги конкурсу «100 найкращих товарів України», 2005 р.; - кубок «За якість та професіоналізм». Катеринославський ярмарок, 2006 р.; - диплом «Підприємство року 2010 за досягнуті переваги над конкурентами та здобуття переможного 1 місця серед 350 тис. підприємств України»; - гран-прі Національної асоціації молочників України «Укрмолпром» Галузевий дегустаційний конкурс з якості молочних продуктів. 2011 р.; - диплом переможця обласного етапу всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт, послуг) «100 найкращих товарів України». 2011 р.; - золота медаль Національної асоціації молочників України «Укрмолпром». Галузевий дегустаційний конкурс з якості молочних продуктів. 2011 р.
----	----------	--

Джерело: складено автором за даними <https://latifundist.com/kompanii/985-piryatinskij-syrzavod>

У своїй діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» дотримується трьох основних принципів:

1. Багаті традиції та багаторічний досвід: завод спирається на накопичені десятиліттями знання та перевірені часом методи виробництва.
2. Професіоналізм та відданість: співробітники заводу є справжніми майстрами своєї справи, які щиро вболівають за якість продукції.
3. Сучасні технології: виробництво оснащене найновішим обладнанням, що дозволяє виготовляти продукцію високого стандарту.

Успішна діяльність товаровиробників харчової продукції залежить від ефективно побудованої організаційної структури. Оскільки організаційна структура визначає кількість виробничих та допоміжних підрозділів, а також органів управління та їх функціональний взаємозв'язок, які забезпечують досягнення стратегічних цілей підприємства. Схема організаційної структури ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено на рис. 2.1.

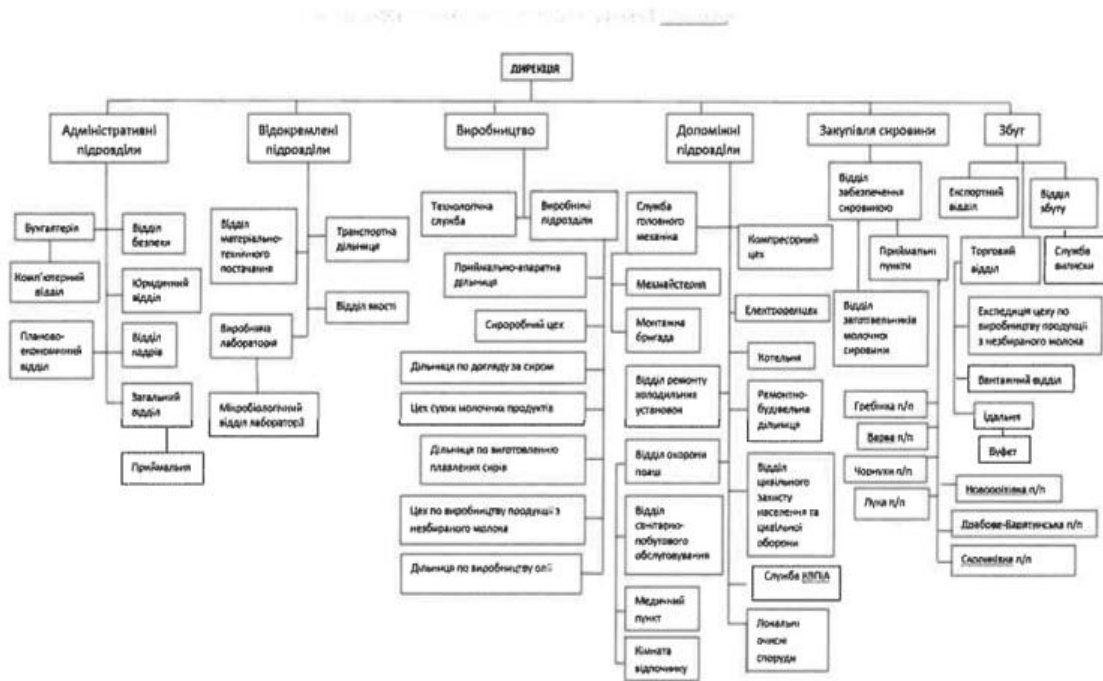

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод» є типовою для підприємства харчової промисловості та охоплює всі види його діяльності. Як видно з рисунка 2.1. організаційна структура товариства включає в себе адміністративні (управлінські), виробничі (основні і допоміжні), логістичні (закупівля сировини, реалізація продукції) підрозділи, діяльність яких скоординована і слугує механізмом досягнення як тактичних так і стратегічних цілей.

Охарактеризуємо господарську діяльність підприємства за 2022-2024 роки за допомогою основних техніко-економічних показників наведених в таблиці 2.3.

Аналізуючи основні техніко-економічні показники представлені в таблиці 2.3 за 2022–2024 роки, можна зробити висновки про збільшення у 2024 році порівняно з 2022 роком доходу від реалізації продукції на 14,86%. При цьому збільшився і розмір витрат, про що свідчить показник собівартості реалізованої продукції, який в 2024 році зріс на 23,47% порівняно з 2022 роком. Негативним явищем є перевищення темпів зростання витрат порівняно з темпами зростання доходу. Така ситуація призвела до зменшення валового прибутку на 7,64% у 2024 році порівняно з 2022 роком. Відповідно погіршився показник фінансового результату від операційної діяльності, зокрема за останні три роки його значення зменшилося на 92,49%. За досліджуваний період прибуткова діяльність підприємств в 2022 році стала збитковою у 2024 році.

Таблиця 2.3

**Аналіз техніко-економічних показників діяльності ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки**

Показник	Роки			Відхилення 2024 до 2022	
	2022	2023	2024	+/-	%
1. Аналіз результатів діяльності					
1.1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	1753605	1718306	2010114	256509	14,63
1.2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1526469	1600742	1886260	359791	23,57
1.3. Адміністративні витрати, тис. грн	20642	22384	29831	9189	44,52
1.4. Витрати на збут, тис. грн	70542	77616	78197	7655	10,85
1.5. Всього витрат на виробництво і реалізацію продукції, тис. грн	1617653	1700742	1994288	376635	23,28
1.6. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	160257	21576	12425	-147832	-92,25
1.7. Інші операційні доходи, тис. грн	80013	57287	33173	-46840	-58,54
1.8. Інші операційні витрати, тис. грн	55708	53275	36574	-19134	-34,35
1.9. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	122423	-38588	-37879	-160302	-230,94
1.10. Чистий фінансовий результат, тис. грн	113548	-38588	-37879	-151427	-233,36

Продовження таблиці 2.3

2. Аналіз використання ресурсів підприємства					
2.1. Середньорічна вартість активів, тис. грн	671807,5	718816	709686	37878	5,64
2.2. Середньорічна вартість пасивів (власного капіталу), тис. грн	135271,5	172332	132396	-2875,5	-2,13
2.3. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	92147,5	81286	74023	-18124,5	-19,67
2.4. Чисельність персоналу, ос.	588	559	533	-55	-9,35
2.5. Віддача основних засобів, грн/грн	19,03	21,14	27,16	8,12	42,69
2.6. Продуктивність праці, грн/ос.	2982,32	3073,89	3771,32	789,00	26,46
3. Аналіз ділової активності та рентабельності підприємства					
3.1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,77	0,70	0,82	0,05	6,06
3.2. Рентабельність активів,%	16,90	-5,37	-5,34	-11,56	
3.3. Рентабельність власного капіталу,%	83,94	-22,39	-28,61	-55,33	
3.4 Рентабельність продукції,%	14,88	7,34	6,57	-8,31	
3.5. Рентабельність діяльності (продажів),%	10,26	1,24	0,62	-9,65	

Джерело: складено автором за даними підприємства

Водночас показники, що характеризують використання ресурсного потенціалу підприємства покращилися, зокрема середньорічна вартість активів в 2024 році зросла на 5,63%. Підвищилася продуктивність праці на 26,61% при зменшенні чисельності працівників на 9,28%.

Погіршилися значення показників рентабельності підприємства, що свідчить про часткову втрату прибутковості. Зокрема, рентабельність продукції становить 6,57% у 2024 році, що значно менше аналогічного показника в 2022 році – 14,88%. Рентабельність діяльності знизилася з 10,26% в 2022 році до 0,62% в 2024 році, що вказує на втрату прибутковості як основної, так і загальної діяльності. Рентабельність активів та власного капіталу за останні три роки також суттєво зменшилася: активів – з 16,90% у 2022 році до –5,34% у 2024 році; власного капіталу з 83,94% у 2022 році до –28,61% у 2024 році.

Проаналізуємо динаміку доходу від реалізації основних видів (груп)

продукції за сегментами ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки за допомогою показників таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка доходу від реалізації основних видів (груп) продукції за сегментами ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки

Показник	Роки			Відхилення, 2024 р до 2022 р	
	2022	2023	2024	+/-	%
1. Сир плавлений	198983,00	203325,00	245272,00	46289	123,26
2. Сирний продукт плавлений	81934,00	97888,00	95283,00	13349	116,29
3. Сир твердий	624922,00	781334,00	988462,00	363540	158,17
4. Вершки вагові	187129,00	139462,00	121266,00	-65863	64,80
5. Суха молочна сироватка	127829,00	89180,00	135027,00	7198	105,63
6. Сирний продукт твердий	461329,00	331291,00	285845,00	-175484	61,96
7. Кисломолочна продукція та молоко питне	47513,00	35070,00	32022,00	-15491	67,40
1.8. Інші продукція та послуги	23966,00	40756,00	106937,00	82971	446,20
Всього	1753605	1718306	2010114	256509	114,63

Джерело: складено автором за даними підприємства

Показники розраховані в таблиці 2.4 дозволяють зробити висновок про збільшення доходів ТОВ «Пирятинський сирзавод» від реалізації сиру твердого на 58,17%, сиру плавленого на 23,26%, сирного продукту плавленого на 16,29%, сухої молочної сироватки на 5,63% в 2024 році порівняно з 2022 роком. Майже в 4,5 рази збільшився дохід від реалізації іншої продукції та послуг, але традиційно для підприємств харчової промисловості частка такого доходу в загальній реалізації не значна.

В 2024 році порівняно з 2022 роком зменшилися надходження від реалізації вершків вагових на 35,2 %, кисломолочної продукції та молока питного на 32,6%; сирного продукту твердого на 38,04%.

Структуру доходів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки за сегментами подано в таблиці 2.5 та на рисунку 2.2.

Аналіз показників представлених в таблиці 2.5. дозволяє зробити висновки, що найбільшу питому вагу в структурі реалізації продукції у 2024 році займає

дохід від реалізації сиру твердого 49,17%. Частка доходу від реалізації сирного продукту твердого становить 14,22%, сиру плавленого 12,02%. Всі інші види готової продукції займають частку менше 10,0%.

Таблиця 2.5

Структура доходів за сегментами ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, %

Показник	2022	2023	2024
1.Сир плавлений	11,35	11,83	12,20
2. Сирний продукт плавлений	4,67	5,70	4,74
3. Сир твердий	35,64	45,47	49,17
4. Верши вагові	10,67	8,12	6,03
5. Суха молочна сироватка	7,29	5,19	6,72
6. Сирний продукт твердий	26,31	19,28	14,22
7. Кисломолочна продукція та молоко питне	2,71	2,04	1,59
8. Інші продукція та послуги	1,37	2,37	5,32
Всього	100,00	100,00	100,00

Джерело: складено автором за даними підприємства

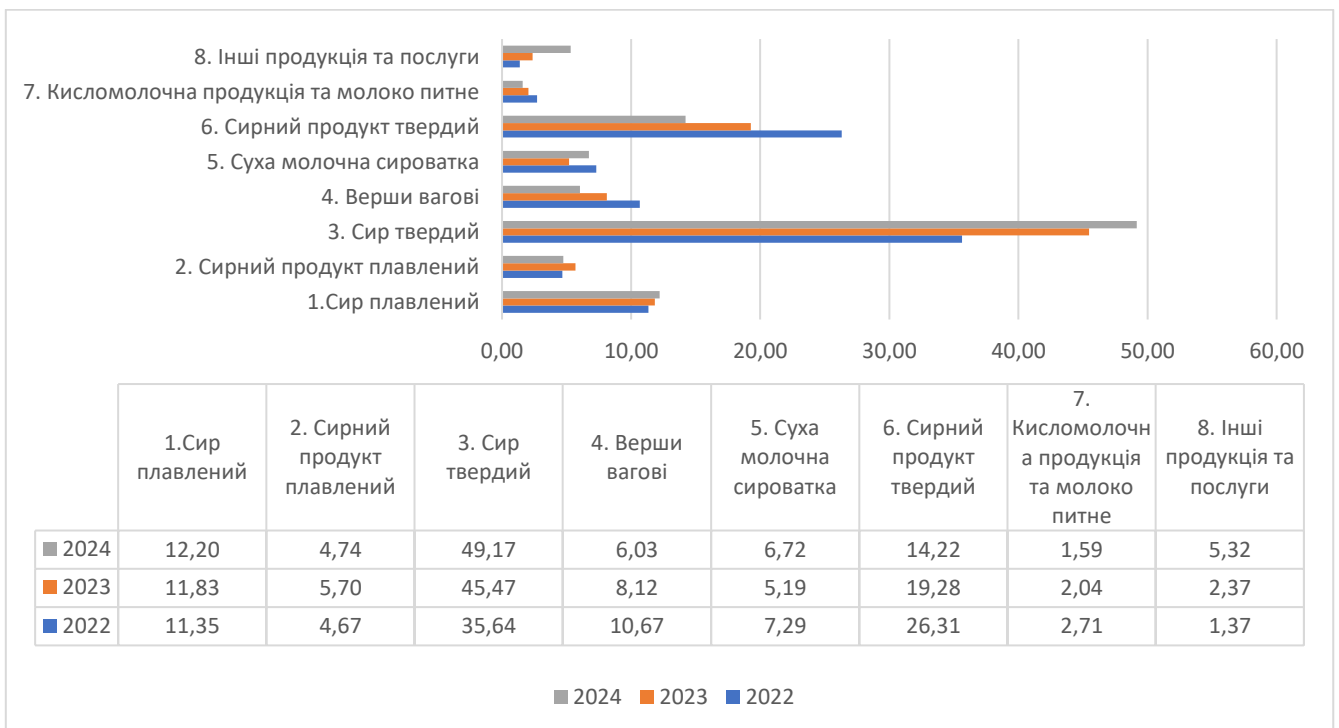

Рис. 2.2. Структура доходів за сегментами ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки

За досліджувані роки 2022-2024 рік структура доходів від реалізації готової

продукції за сегментами не зазнала значних змін (рис. 2.2). Питома вага доходу від реалізації сиру твердого зросла з 35,64% в 2022 році до 49,17% в 2024 році, частка сиру плавленого також збільшилася з 11,35% в 2022 році до 12,2% в 2024 році. В 2024 році порівняно з 2022 роком збільшилася частка реалізації іншої продукції та послуг з 1,37% до 5,32%. Натомість за досліджуваний період зменшилася частка сирного продукту твердого з 26,31 % до 14,22%, вершків вагових з 10,63% до 6,03%.

2.2. Оцінка фінансового стану підприємства

Одними з найважливіших індикаторів, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства є проведення аналізу фінансового стану підприємства. Він відображає результати виробничої, комерційної та фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Аналіз фінансового стану підприємства здійснюється використовуючи дані фінансового обліку та наступних форм фінансової звітності:

- форма 1 Баланс Звіт про фінансовий стан в якому відображають активи та пасиви підприємства і його фінансовий стан на звітну дату. Активи – засоби, предмети праці, грошові кошти та дебіторська заборгованість, які виникли в результаті минулих подій і використання яких, як очікується призведе до отримання економічних вигід в майбутньому. Пасиви або джерела утворення господарських засобів, в цьому розділі балансу відображені власний капітал, довгострокова та поточна заборгованість.

- форма 2 Звіт про фінансові результати – звіт про доходи, витрати і фінансові результати, що отримало підприємство за звітний період.

- форма 3 Звіт про рух грошових коштів – звіт в якому відображені надходження і витрати грошових коштів в результаті діяльності підприємства в звітному періоді.

- форма 4 Звіт про власний капітал – звіт, який відображає зміни у

складі власного капіталу підприємства протягом звітнього періоду.

- форма 5 Примітки до річної фінансової звітності – у формах цього звіту деталізується інформація щодо руху основних засобів, нематеріальних активів, капітальних інвестицій, зобов'язань та дебіторської заборгованості у звітному періоді.

Аналіз фінансового стану підприємства проводиться в такому порядку:

- оцінка та характеристика ресурсного потенціалу підприємства та джерел його формування;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- аналіз ділової активності підприємства;
- аналіз фінансових результатів та прибутковості діяльності.

Оцінка та характеристика ресурсного потенціалу підприємства та джерел його формування буде проведена в питанні 2.3.

Оцінку ліквідності і платоспроможність охарактеризуємо використавши показники розраховані в таблиці 2.6. Дані показники відображають здатність підприємств своєчасно розраховуватись за своїми поточними та довгостроковими зобов'язаннями.

Таблиця 2.6

**Показники ліквідності та платоспроможності підприємства ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 рр.**

№ з/п	Показники	Нормативне значення	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення	
						(+,-)	%
1.	Коефіцієнт покриття (поточної) ліквідності	>1	1,41	1,80	1,61	0,2	114,18
2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,59	1,18	1,00	0,41	169,49
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,3	0,09	0,34	0,31	0,22	344,44
4.	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	>0, збільшення	78206	268683	236937	158731	302,97

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Пирятинський сирзавод» дозволяє зробити висновки про покращення їх значення за останні три роки (2022-2024 рр.). Необхідно зазначити, що значення всіх показників ліквідності і платоспроможності в 2024 році знаходиться в межах рекомендованих нормативів. Коефіцієнт покриття (поточної) ліквідності за досліджуваний період перевищує нормативне значення, тобто у товариства є достатній обсяг оборотних коштів для погашення своїх поточних зобов'язань, що свідчить про його платоспроможність.

Коефіцієнт швидкої ліквідності за 2022-2024 роки підвищився на 69,49% і становить 1 при нормативному значенні 0,6 – 0,8. Цей показник враховує лише найбільш ліквідні активи – грошові кошти та дебіторську заборгованість (без врахування запасів) та оцінює здатності підприємства виконувати свої зобов'язання без використання повільно реалізованих товарних запасів. Зростання показника майже удвічі свідчить про покращення структури оборотних активів та налагоджену роботу підприємства щодо оптимізації розрахунків з дебіторами та збільшення грошових коштів.

За досліджуваний період підприємство також наростило частку грошових коштів та їх еквівалентів у структурі активів, що дає можливість швидко покривати частину зобов'язань негайно, це підтверджується значенням та позитивною динамікою коефіцієнта абсолютної ліквідності. Його значення збільшилося із 0,09 у 2022 році до 0,31 у 2024 році.

Розмір чистого оборотного капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2024 році становить 236,9 млн грн, що на 202,97% порівняно з 2022 роком, що створює потенціал для розширення діяльності підприємства.

Наступний етап аналізу фінансового стану є оцінка фінансової стійкості підприємства. Використаємо систему фінансових коефіцієнтів, розрахованих та наведених в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 рр.

№ з/п	Показники	Нормативне значення	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення	
						(+,-)	%
1.	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,12	0,27	0,21	0,09	175,00
2.	Коефіцієнт фінансової стійкості (стабільності)	>1	0,29	0,53	0,46	0,17	158,62
3.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0, збільшення	0,99	1,4	1,55	0,56	156,57
4.	Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5 зменшення	0,88	0,73	0,79	-0,09	89,77

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Аналізуючи коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод» представлені в таблиці 2.7, можна зробити висновок, що за досліджуваний період фінансова стійкість зміцнилася, оскільки значення коефіцієнтів покращилися. Коефіцієнт фінансової автономії на кінець 2024 року становить 0,21, що на 75,0% вище порівняно з 2022 роком. Відповідно частка власного капіталу у структурі балансу зросла і підприємство дещо зменшив свою фінансову залежність від залучених коштів. Коефіцієнт фінансової залежності знизився з 0,88 у 2022 році до 0,73 у 2024 році.

Ефективність використання ресурсів підприємства проаналізуємо за допомогою показників ділової активності, що наведені в аналітичній таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Показники ділової активності підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 рр.

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення 2024 р / 2022р	
		2022 р.	2023 р.	2024 р.	(+/-)	%
1.	Коефіцієнт оборотності активів	2,78	8,96	2,79	0,01	100,36
2.	Термін обертання активів	129,50	40,18	129,03	-0,46	99,64
3.	Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3,1	2,79	3,28	0,18	105,81
4.	Термін обертання оборотних коштів	116,24	129,24	109,6	-6,64	94,29
5.	Коефіцієнт оборотності запасів	4,16	4,91	4,81	0,65	115,63

Продовження таблиці 2.8

6.	Термін обертання запасів	86,61	73,38	74,91	-11,70	86,49
7.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,15	3,57	3,46	0,31	109,84
8.	Термін обертання кредиторської заборгованості	114,28	100,92	103,96	-10,32	90,97
9.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,87	4,15	5,2	0,33	106,78
10.	Термін обертання дебіторської заборгованості	73,92	86,64	69,2	-4,72	93,61
11.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	22,27	8,96	13,15	-9,12	59,05
12.	Термін обертання власного капіталу	16,17	40,18	27,38	11,21	169,35

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Показники ділової активності за досліджуваний період не зазнали значних змін, можна зробити висновок про незначне підвищення ефективності використання оборотних активів. Зокрема, коефіцієнт оборотності активів за останні три роки майже не змінився, оскільки в 2024 році порівняно з 2022 роком підвищення склало 0,36%. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів у 2024 році також покращився на 5,84%, відповідно термін обертання оборотних коштів зменшився на 7 днів порівняно з 2022 роком. Коефіцієнт оборотності запасів підвищився на 15,63% відповідно швидкість обертання підвищилася на 12 днів.

Показники ділової активності засвідчать про зміцнення розрахункової дисципліни товариства, оскільки коефіцієнти оборотності як кредиторської так і дебіторської заборгованості покращилися і збільшилися.

Оцінка показників рентабельності, які характеризують прибутковість діяльності підприємства та результативність використання наявних ресурсів. Узагальнені значення цих показників представлено в таблиці 2.9.

Значення показників рентабельності за досліджуваний період погіршилося (табл. 2.9). Дані вказаної таблиці свідчать про зниження ефективності та результативності діяльності підприємства. Така ситуація викликана впливом зовнішніх факторів, збільшення цін на сировину, паливо-мастильні матеріали, енергоносії.

**Показники рентабельності підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за
2022-2024 рр.**

№ з/п	Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Зміни(+,-)
1.	Рентабельність продукції, %	14,88	7,34	6,57	-8,31
2.	Рентабельність операційної діяльності, %	10,26	1,24	0,62	-9,65
3.	Рентабельність продажу, %	6,48	-2,25	-1,88	-8,36
4.	Рентабельність власного капіталу за прибутком до оподаткування, %	90,50	-21,15	-28,61	-119,11
5.	Рентабельність власного капіталу за чистим прибутком, %	83,94	-21,15	-28,61	-112,55
6.	Рентабельність активів за прибутком до оподаткування, %	18,22	-10,46	-5,34	-23,56
7.	Рентабельність активів за чистим прибутком, %	16,90	-10,46	-5,34	-22,24

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

2.3. Аналіз формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Ресурсний потенціал підприємства – сукупність матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових ресурсів, включаючи здатність робітників підприємства ефективно використовувати названі ресурси для досягнення поточних стратегічних цілей та виконання місії підприємства. Ресурси представлені в першому (необоротні) та другому (оборотні) розділах балансу підприємства, тобто це активи. Національний стандарт бухгалтерського обліку містить наступне визначення активів – це ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому. Окрім основних, оборотних засобів та нематеріальні активів, особливою складовою ресурсного потенціалу на рівні підприємства є трудові ресурси.

Розглянемо склад та динаміку активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» в 2022-2024 роки, за допомогою показників наведених в таблиці 2.10.

Аналіз активів підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, тис. грн.

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення 2024 року до 2022 року	
		2022	2023	2024	+,-	%
1	Необоротні активи, в т.ч.:	93713	81914	74247	-19466	79,23
1.1	нематеріальні активи	1565	628	224	-1341	14,31
1.2	основні засоби	92148	81286	74023	-18125	80,33
2.	Оборотні активи	566223	616869	611946	45723	108,08
3.	Активи - всього	659936	698783	686193	26257	103,98

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Аналіз показників представлених в таблиці 2.10 дозволяє зробити висновок, що за останні три роки вартість активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» збільшилася на 3,98% і у 2024 році склала 686193,00 грн. Це відбулося за рахунок збільшення вартості оборотних активів на 8,08% в 2024 році порівняно з аналогічним показником 2022 роком. Вартість основних засобів за досліджуваній період зменшилася на 20,77 відсоткових пункти.

Структуру активів охарактеризуємо за допомогою інформації представленої на рисунку 2.3.

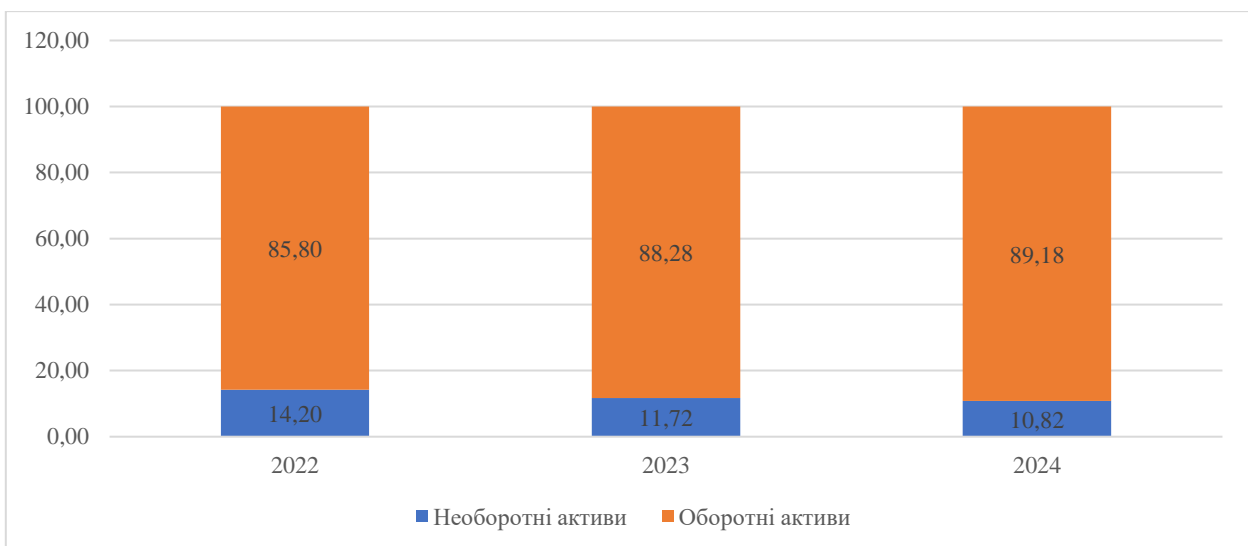

Рис. 2.3. Структура активів підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, тис. грн.

Структура активів сирзаводу за досліджуваний період не зазнала значних змін. Найбільша питома вага належить необоротним активам в 2022 році їх частка – 85,80%, відповідно в 2024 році – 89,18%. Частка оборотних активів 14,20% в 2022 році та 10,82% в 2024 році. Представлена структура активів є типовою для підприємств виробників харчової продукції.

Проаналізуємо джерела утворення ресурсів підприємства за допомогою показників представлених в таблиці 2.11.

Пасиви ТОВ «Пирятинський сирзавод» збільшилися на 5,64% в 2024 році порівняно з 2022 роком. При цьому вартість власного капіталу зменшилася на 2,11%, нерозподіленого прибутку на 2,39%, розмір поточних зобов'язань зменшилася на 4,06%. Розмір довгострокових зобов'язань збільшився на 39,44%.

Таблиця 2.11

Аналіз пасивів підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, тис. грн.

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення 2024 року до 2022 року	
		2022	2023	2024	+, -	%
1	Власний капітал	135254	172329	132396	-2858	97,89
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	13350	13350	13350	0	100,00
1.2	Резервний капітал	2507	2507	2507	0	100,00
1.3	Нерозподілений прибуток	119397	156472	116539	-2858	97,61
2.	Довгострокові забезпечення	143758	182425	200450	56692	139,44
3.	Поточні зобов'язання і забезпечення	392778	364059	376840	-15938	95,94
4.	Капітал - всього	671790	718813	709686	37896	105,64

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Структура пасивів представлена на рисунку 2.4.

За досліджуваний період структура пасивів підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» майже не змінилася. Найбільшу питому вагу займають поточні зобов'язання – 53,10%, найменшу 18,66% – власний капітал, що свідчить про фінансування діяльності підприємства за рахунок залучених коштів.

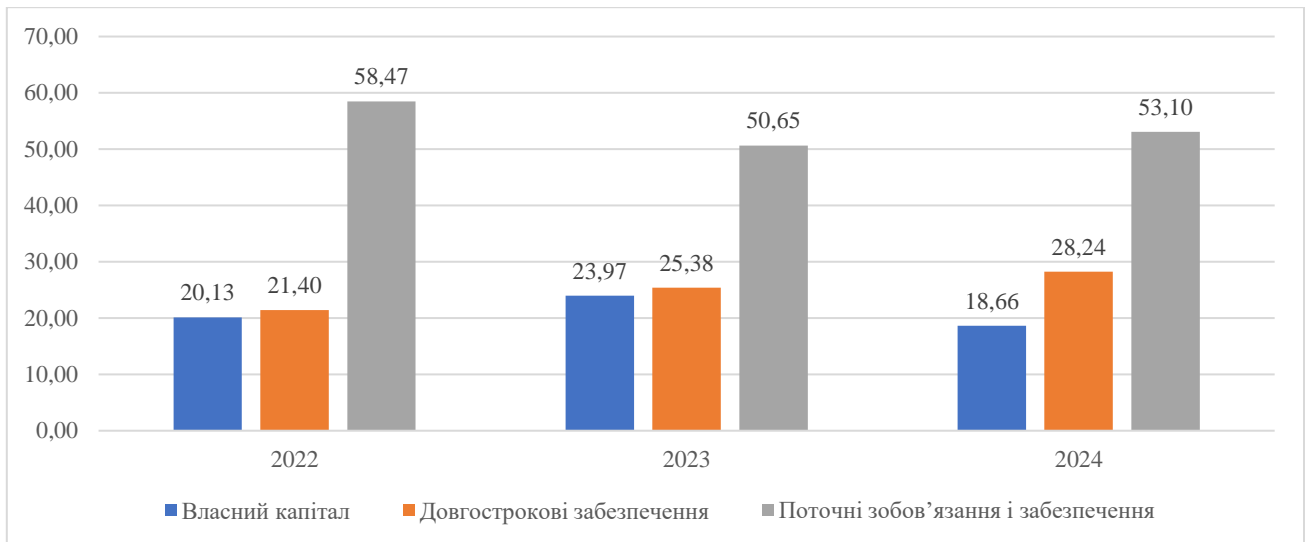

Рис. 2.4. Структура пасивів підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, тис. грн

Використовуючи інформацію фінансової звітності проаналізуємо склад і структуру основних засобів. Побудуємо аналітичні таблицю 2.12.

Таблиця 2.12

Склад і структура основних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, тис. грн.

Елементи основних засобів	Вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.			Структура основних засобів, %			Відхилення по середньорічній вартості 2024 від 2022рр.	
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	+, -	%
1. Земля	120	120	120	0,14	0,16	0,17	0	100,00
2. Будинки, споруди та передавальні пристрої	53384	50867	45913	62,30	66,16	64,52	-7471	86,01
3. Машини та обладнання	29459	24259	20767	34,38	31,55	29,18	-8692	70,49
4. Транспортні засоби та автомобілі	1358	698	575	1,58	0,91	0,81	-783	42,34
5. Інші основні засоби	1362	945	3782	1,59	1,23	5,32	2420	277,68
Разом	85683	76889	71157	100	100	100	-14526	83,05

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

За досліджуваний період (табл. 2.12) вартість основних засобів зменшилася на 16,95% в 2024 році порівняно з 2022 року. Це відбулося за рахунок зменшення всіх основних складових основних засобів: вартість будинків, споруд та передавальних пристроїв зменшилася на 13,99%, машин та обладнання на

29,51%, транспортних засобів та автомобілів на 57,66%.

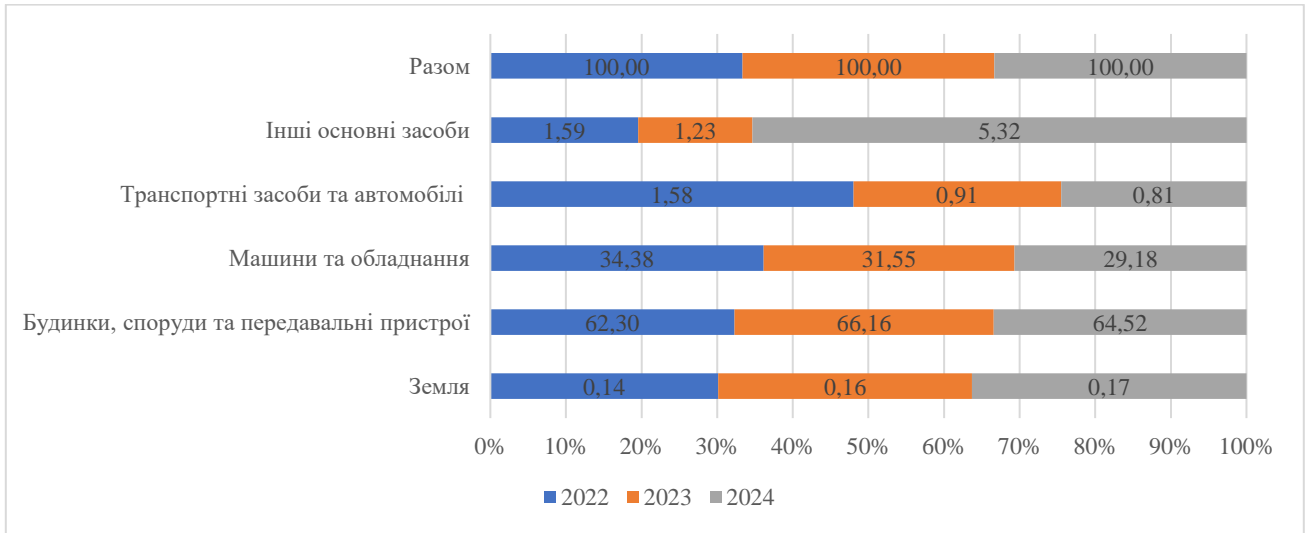

Рис. 2.5. Структура основних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки, %.

У структурі основних засобів (рис. 2.5) найбільшу питому вагу складала їх пасивна частина – будинки і споруди (64,52%); активній частині належить – 29,18% – частка машин і обладнання; 0,18% – частка транспортних засобів.

Оцінка стану основних засобів підприємства за 2022-2024рр. представлена в аналітичній таблиці 2.13

Таблиця 2.13

Аналіз показників стану основних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022рр.	
	2022	2023	2024	+/-	%
Залишкова вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	85683	76889	71157	-14526	83,05
Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	323315	339601	353568	30253	109,36
Знос основних засобів на кінець року, тис. грн.	237632	262712	282411	44779	118,84
Ступінь спрацювання, основних засобів %	73,50	77,36	79,87	6,37	
Ступінь придатності, основних засобів %	26,50	22,64	20,13	-6,37	

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Аналізуючи показники представлені в таблиці 2.13 можна зробити висновок, про погіршення стану основних засобів підприємства протягом 2022-2024 рр., оскільки ступінь спрацювання підвищилася з 73,5% (у 2022р.) до 79,87% (у 2024р.). Відповідно ступінь придатності основних засобів прямопропорційно зменшився на 6,37%.

Проаналізуємо процес відтворення основних засобів на сирзаводі за допомогою показників наведених в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Показники відтворення основних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення 2024/2022рр. +/-
	2022	2023	2024	
Первісна вартість на початок року	314951	323315	339601	24650
Надійшло у звітному році, всього	10355	16716	15816	5461
Вибуло у звітному році, всього	1991	430	1849	-142
Первісна вартість на кінець року	323315	339601	353568	30253
Знос, на кінець року	237632	262712	282411	44779
Коефіцієнт зносу	0,7545	0,8126	0,8316	0,0771
Коефіцієнт введення	0,0320	0,0492	0,0447	0,0127
Коефіцієнт вибуття	0,0063	0,0013	0,0054	-0,0009
Коефіцієнт приросту	0,0259	0,0480	0,0395	0,0136

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Проаналізувавши показники наведені в таблиці 2.14 можна зробити висновок, що за досліджуваний період в ТОВ відбувався процес розширеного відтворення основних засобів. Про це свідчить перевищення коефіцієнту введення над коефіцієнтам вибуття.

На наступному етапі аналізу охарактеризуємо ефективність використання основних засобів підприємства за допомогою показників наведених в таблиці 2.15.

Найважливішим узагальнюючим показником ефективності використання основних засобів є їх віддача, яка показує кількість продукції (у вартісному

виразі) одержаної з кожної одиниці вартості засобів праці. Даний показник за досліджуваний період зріс на 8,12 грн, і на кінець 2024 року склав 27,16 грн. Тобто, з однієї гривні вартості основних засобів сирзавод отримає продукції на 27,16 грн.

Таблиця 2.15

**Показники ефективності використання основних засобів ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення 2024/2022рр. +/-
	2022	2023	2024	
Віддача основних засобів	19,03	21,14	27,16	8,12
Рентабельність основних засобів	123,22	47,47	51,17	-72,05
Місткість продукції	0,05	0,05	0,04	-0,02
Озброєність праці	156,71	145,41	138,88	-17,83

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Далі проаналізуємо склад оборотних коштів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за допомогою показників таблиці 2.16.

Аналіз показників (табл. 2.16) дозволяє зробити висновок, що за досліджуваний період обсяг оборотного капіталу збільшився на 8,43% або на 6486,0 тис. грн. в 2024 році порівняно з 2022 роком. Збільшився розмір всіх складових оборотних активів: запасів на 16,32%; грошових коштів та їх еквівалентів на 8,43%; дебіторської заборгованості на 0,88%.

Таблиця 2.16

Склад оборотних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022рр.	
	2022	2023	2024	+/-	%
Всього, у тому числі:	566223	616869	611946	45723	108,08
Запаси	235570	222388	274019	38449	116,32
Дебіторська заборгованість	250322	273899	252535	2213	100,88
Грошові кошти та їх еквіваленти	76947	117658	83433	6486	108,43
Інші оборотні активи	3384	2924	1959	-1425	57,89

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Показники ефективності використання оборотних коштів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки представлені в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

**Показники ефективності використання оборотних засобів ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення 2024/2022pp +/-
	2022	2023	2024	
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	1753605	1718306	2010114	256509
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн	566223	616869	611946	45723
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	122423	38588	37879	-84544
Коефіцієнт обертання оборотних засобів, оборотів	3,10	2,79	3,28	0,19
Тривалість одного обороту, днів	116	129	110	-6,64
Коефіцієнт завантаження оборотних засобів, грн	0,32	0,36	0,30	-0,02
Рентабельність оборотних засобів, %	21,62	6,26	6,19	-15,43

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

За досліджуваний період показники ефективності використання оборотних коштів товариства підвищилися (табл. 2.17). Коефіцієнт обертання оборотних коштів за останні три роки збільшився на 3,28 оборотів на рік, а тривалість одного обороту зменшилося на 7 днів.

На наступному етапі проаналізуємо склад і структуру трудового потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» за допомогою показників таблиці 2.18.

Аналізуючи показники аналітичної таблиці 2.18, можна зробити висновок, що останні три роки відбулося скорочення чисельності персоналу підприємства, яке пояснюється підвищенням автоматизації виробництва, внаслідок чого ручна праця замінилася машиною. Загальна чисельність працюючих у 2024 році зменшилась порівняно з 2022 роком на 55 чоловік.

**Склад та структура працівників ТОВ «Пирятинський сирзавод» за
2022-2024 роки**

Показник	2022		2023		2024		Абсолютне відхилення 2024/2022
	Кіль-ть (ос.)	%	Кіль-ть (ос.)	%	Кіль-ть (ос.)	%	
Всього працівників, в т.ч.:	588	100	559	100	533	100	-55,00
ПВП	557	94,7	527	94,2	494	92,7	-63,00
Непромисловий персонал	31	5,3	32	5,8	39	7,3	-8,00
Склад ПВП:	557	100	527	100	494	100	-63,00
Робітники	477	85,6	451	85,6	421	85,3	-56,00
ІТР всього:	80	14,4	76	14,4	73	14,7	-7,00
з них: керівники	5	6,9	5	6,7	5	6,3	0,00
Професіонали, фахівці	75	7,5	71	7,7	68	8,4	-7,00

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Продуктивність праці характеризує ефективність витрат праці у матеріальному виробництві і визначається кількістю продукції, виробленої в одиницю часу, або витратами праці на одиницю продукції.

В таблиці 2.19 представлені результати аналізу продуктивності праці на ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки.

Таблиця 2.19

**Показники рівня та динаміки продуктивності праці ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2022-2024 роки**

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022рр.	
	2022	2023	2024	+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	1753605	1718306	2010114	256509	114,63
Чисельність ПВП, ос	557	527	494	-62,84	88,72
у т.ч. робітників, ос	477	451	421	-55,79	88,30
Питома вага робітників у загальній чисельності ПВП, %	85,6	85,6	85,3	-0,30	99,65
Середньорічний виробіток на одного працівника ПВП, грн	3149,23	3260,54	4069,06	919,83	129,21
Середньорічний виробіток на одного робітника, грн	3677,92	3809,99	4774,62	1096,69	129,82

Джерело: складено автором за да ними підприємства

Проаналізувавши інформацію подану в таблиці 2.19 можна зробити висновок про зростання рівня продуктивності праці на ТОВ «Пирятинський сирзавод» протягом 2022-2024 рр. Так, середньорічний виробіток одного працівника промислово-виробничого персоналу зріс на 919,83 грн. (29,21%), а середньорічний виробіток одного робітника – на 1096,69грн. (29,82%). Що стосується питомої ваги робітників у загальній чисельності промислово-виробничого персоналу, то вона майже не змінилася.

2.4. Правові аспекти регулювання господарської діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод» посідає провідні позиції серед підприємств харчової промисловості України. Його виробнича та господарська діяльність здійснюється у чіткій відповідності до чинного законодавства України та регламентується національними нормативно-правовими актами, що визначають вимоги до виробництва, якості продукції, охорони праці, екологічної безпеки та дотримання прав споживачів.

Законодавча база України, що регулює діяльність підприємств, оперує такими ключовими категоріями, як види, організаційно-правові форми та категорії підприємств. Кожна з цих категорій використовується для класифікації підприємств за відповідними ознаками та критеріями. Зокрема, під видом підприємства розуміється його належність до певної форми власності, що визначена Конституцією України, Господарським кодексом України та іншими нормативно-правовими актами. Така класифікація також враховує спосіб розмежування власності та управління майном у межах підприємства.

Юридичне значення класифікації за видами полягає у врахуванні особливостей правового статусу підприємств кожного виду. Ці особливості відображаються у нормах загального господарського законодавства, а також у

положеннях спеціальних законів, які регулюють діяльність окремих видів підприємств.

Товариство є повним правонаступником всього майна, прав та обов'язків Приватного акціонерного товариства «Пирятинський сирзавод» (код ЄДРПОУ 00446865, місцезнаходження: Україна, Полтавська область, Пирятинський район, місто Пирятин, вулиця Сумська, будинок 1), внаслідок проведення реорганізації шляхом перетворення Приватного акціонерного товариства «Пирятинський сирзавод».

Товариство утворено та діє згідно із Конституцією України, Цивільним Кодексом України, Господарським Кодексом України, Законом України «Про господарські товариства», іншими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства України, а також положеннями цього Статуту та внутрішніми правилами, процедурами, регламентами та іншими локальними правовими актами Товариства, прийнятими відповідно до Статуту.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» належить до господарських товариств, статус яких визначається положеннями §1 «Господарські товариства» Глави 8 Цивільного кодексу України, Глави 9 «Господарські товариства» Господарського Кодексу України, Законом України від 19 вересня 1991 р. «Про господарські товариства».

У Господарському кодексі України (ст. 64) визначено поняття «організаційна структура підприємства».

Організаційна структура ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведена на рис. 2.1 в параграфі 2.1 даної роботи. Згідно з вимогами законодавства на даному підприємстві розроблено положення, які визначають функції, права та обов'язки структурних підрозділів підприємства, що затвердженні в порядку, визначеному статутом підприємства.

У відповідності до організаційної структури ТОВ «Пирятинський сирзавод» встановлюється чисельність працівників і штатний розпис.

Товариство створене з метою найбільш повного насичення споживчого ринку товарами народного споживання, задоволення потреб суспільства у товарах та послугах, реалізації соціально-економічних інтересів учасників Товариства, отримання прибутку від виробництва і реалізації товарів (продукції), виконання робіт, надання послуг.

Основними видами продукції та послуг, що визначені Статутом, від реалізації яких Товариство отримало в 2024 році значний дохід, є:

- виробництво сиру;
- виробництво сиру плавленого;
- виробництво сирних продуктів твердих та плавлених;
- виробництво сухих молочних продуктів;
- оптова торгівля.

Охорона довкілля та раціоналізація використання ресурсів навколишнього природного середовища за умов інтенсивного зростання промислового виробництва є найважливішим завданням сьогодення. Поряд з підприємствами хімічної, металургійної та інших галузей промисловості, що спричиняють найбільш негативні впливи на стан екосистем, молокопереробні підприємства також є активними споживачами сировинних ресурсів і генераторами відходів.

Молокопереробне виробництво здійснює викиди забруднювальних речовин у атмосферне повітря, скиди стічних вод та залишають тверді промислові та побутові відходи. Небезпечні відходи, які утворилися в результаті діяльності Товариства в 2024 році та підлягають утилізації, постійно передаються підприємствам, яку мають Ліцензії видані Міністерством екології та природних ресурсів України для утилізації, видалення, знешкодження та захоронення небезпечних відходів.

За 2024 рік, середньооблікова чисельність працівників Підприємства становить 533 чоловік., у тому числі 237 жінок, серед яких 22 особи займають керівні посади на низових, середніх та вищих ланках керівного складу. На

підприємстві постійно формується фонд додаткової заробітної плати у вигляді премії яка виконує заохочувальну функцію для працівників. Підприємство в повній мірі та за всіма критеріями безпеки забезпечує працівників засобами індивідуального захисту, одягом та взуттям. Адміністрацією стимулюється навчання праці шляхом залучення до стажування студентів профільних вузів, також проводиться обов'язкова оплата навчальних відпусток працівників, що навчаються.

Використання трудових ресурсів в ТОВ «Пирятинський сирзавод» регламентується Кодексом законів про працю України, Законами України «Про оплату праці», «Про відпустки», «Про охорону праці».

24 лютого 2022 року Російська Федерація почала збройну агресію проти України, у зв'язку з цим, на підставі Указу Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 №2102-ІХ. відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану», на всій території держави введено воєнний стан.

В умовах вторгнення Російської Федерації на територію України Товариство продовжує працювати, виплачувати заробітну плату працівникам та своєчасно виконує свої обов'язки зі сплати податків та інші зобов'язання.

В той же час наявні обставини, які можуть мати негативний вплив на фінансове становище Товариства, а саме: активи Товариства схильні до ризику пошкодження внаслідок ракетних та артилерійських ударів, які регулярно наносяться російськими збройними формуваннями по території України. Враховуючи фактор військових дій в Україні, є неможливим врахувати всі негативні обставини, які можуть виникнути в зв'язку з цим.

Керівництво вважає, що в 2024 р. вжило всіх необхідних заходів для покращення фінансової стійкості Товариства, але виникли негативні події після звітного періоду, а саме військове вторгнення 24 лютого 2022 року російської

федерації в Україну. Ці події можуть вплинути на ризик суттєвої невизначеності щодо безперервності діяльності Товариства в Україні.

Активи Товариства схильні до ризику пошкодження внаслідок ракетних та артилерійських ударів, які регулярно наносяться російськими збройними формуваннями по території України. Наразі вплив даного питання на фінансову звітність не можна достовірно оцінити.

Продукція ТОВ «Пирятинський сирзавод» має ряд особливостей серед подібних, що випускається іншими підприємствами. Насамперед – висока якість сировини та компонентів, діюча система менеджменту якості – ISO 9001:2008 та система менеджменту безпечності харчових продуктів – ISO 22000:2005, сучасне обладнання та висока кваліфікація спеціалістів.

У 2024 році компанією FE SGS Ukraine, українським філіалом компанії SGS S.A., проводилася і закінчена сертифікація ТОВ «Пирятинський сирзавод» вимогам системи управління безпечністю харчових продуктів на відповідність ISO 22000:2018

Господарське товариство як суб'єкт та об'єкт права власності (майновий комплекс) характеризується складною фінансово-майновою структурою.

Ця структура варіюється залежно від типу товариства – статутного чи нестатутного. Зокрема, до статутних товариств належать акціонерні товариства, товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю, тоді як до нестатутних — повні та командитні товариства [7].

Правове регулювання майнових відносин у господарських товариствах передбачене низкою нормативних актів, зокрема:

- Цивільним кодексом України (стаття 115);
- Господарським кодексом України (стаття 139);
- Законом України «Про господарські товариства» (статті 12 та 24).

Фінансово-господарська діяльність ТОВ «Пирятинський сирзавод» здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та регламентується такими основними нормативно-правовими актами:

- Податковий кодекс України – визначає основні принципи податкової системи, перелік податків і зборів, механізми їх адміністрування, права й обов'язки платників та контролюючих органів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства [3];
- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – встановлює правові засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [6];
- Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) – формують нормативну базу обліку в сфері підприємництва [9].

ТОВ «Пирятинський сирзавод» дотримується всіх вимог чинного законодавства та веде свою діяльність на засадах правової прозорості, відповідальності та фінансової доброчесності.

Висновки до розділу 2

ТОВ «Пирятинський сирзавод» входить до одного із найбільших вертикально-інтегрованих холдингів «Молочний альянс»

Основні напрямки діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» включають виробництво твердих та плавлених сирів.

Найбільшу питому вагу в структурі реалізації продукції у 2024 році займає дохід від реалізації сиру твердого 49,17%. Частка доходу від реалізації сирного продукту твердого становить 14,22%, сиру плавленого 12,02%. Всі інші види готової продукції займають частку менше 10,0%.

В у 2024 році порівняно з 2022 роком дохід від реалізації продукції на збільшився 14,86%, але при цьому збільшився і розмір витрат на 23,47%. Перевищення темпів зростання витрат порівняно з темпами зростання доходу

призвело до зменшення валового прибутку на 7,64% у 2024 році порівняно з 2022 роком, фінансового результату від операційної діяльності, зокрема за останні три роки його значення зменшилося на 92,49% та як результат отримання збитку.

За досліджуваний період покращилися зміцнився фінансовий стан, показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Пирятинський сирзавод». За останні три роки фінансова стійкість зміцнилася, оскільки значення коефіцієнтів покращилися. Показники ділової активності за досліджуваний період дещо покращилися, що дозволяє зробити висновок про підвищення ефективності використання оборотних активів.

Показники, що характеризують використання ресурсного потенціалу підприємства покращилися, зокрема середньорічна вартість активів в 2024 році зросла на 5,63%. Підвищилася продуктивність праці на 26,61% при зменшенні чисельності працівників на 9,28%.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрямки удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод»

В умовах сучасної економіки ефективне управління розвитком великих виробничих систем вимагає використання комплексних інтегрованих економічних категорій, що здатні відображати цілісний стан і динаміку змін у майновій, виробничій та фінансово-економічній підсистемах підприємства. Однією з таких категорій є ресурсний потенціал, який відображає рівень відповідності наявних ресурсних можливостей умовам, за яких забезпечується найбільш результативне функціонування підприємства та досягається стабільний, структурно збалансований розвиток.

Ресурсний потенціал підприємства є множинною характеристикою матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів, які можуть бути активізовані для ефективного функціонування в поточному періоді, а також резервів і можливостей з мобілізації цих ресурсів, якими можна скористатися для забезпечення стійкого зростання підприємства в майбутньому.

Жоден окремий ресурс не здатен максимально розкрити свій потенціал без взаємозв'язку та взаємодії з іншими ресурсами підприємства. Тому для досягнення високої ефективності функціонування та розвитку необхідно здійснювати комплексне і скоординоване управління всіма ресурсами, що забезпечує їх оптимальне використання і гармонійне поєднання.

Тому формування та використання ресурсного потенціалу потребує розробки ефективної системи управління даними процесами.

Управління ресурсним потенціалом підприємства – це складний, динамічний процес, який передбачає систему прийняття й реалізації

управлінських рішень, спрямованих на раціональне використання, нарощення та оптимізацію ресурсного потенціалу підприємства задля досягнення визначених цілей, забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємства [47].

В табл. 3.1 розглянемо основні напрями управління ресурсним потенціалом за складовими частинами.

Таблиця 3.1

Складові частини та напрями управління ресурсним потенціалом підприємства

Складові частини	Напрями управління
Фінансові ресурси	<ul style="list-style-type: none"> – ефективний фінансовий контроль ресурсного забезпечення та фінансове планування ресурсного потенціалу; – оптимізація структури фінансування; – координація фінансових підрозділів підприємства.
Інформаційні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> – створення системи збирання, оброблення та аналізування інформації щодо ресурсного забезпечення; – автоматизація системи збирання інформації; – моніторинг інформаційних ризиків.
Виробничі ресурси	<p><i>Матеріальні:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення ефективної безперебійної системи поставок матеріальних ресурсів; – забезпечення системи якісного постачання різних видів сировини, матеріалів, палива, енергії, комплектуючих і напівфабрикатів. <p><i>Трудові:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпеченість трудовими ресурсами відповідно до потреб виробництва; – аналіз кадрової політики та її постійне вдосконалення; – ефективна система стимулювання праці. <p><i>Основні засоби:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення своєчасного відновлення та підвищення ефективності використання основних засобів; – зменшення простоїв основних засобів; – підвищення якості ремонтів та обслуговування обладнання.

Джерело: розроблено на основі [47]

Механізм управління ресурсним потенціалом підприємства, формування та впровадження якого передбачає послідовне проходження трьох етапів [45]:

1) впровадження управлінського блоку – здійснення низки організаційних заходів, пов'язаних з формуванням системи управління, визначенням мети, цілей та завдань, функцій, принципів і стратегічних положень

відносно управління ресурсним забезпеченням, ідентифікацією суб'єктів та об'єктів управління, підготовкою до запуску підсистеми управління ресурсним потенціалом підприємства;

2) запуск процесного блоку – планування, підготовка та реалізація низки пов'язаних між собою заходів у відповідній послідовності в межах інституційно-організаційного, економічного, технологічного та інформативного інструментів;

3) налагодження ефективної взаємодії з елементами інтерфейсного блоку – використання можливостей суб'єктів зовнішнього середовища підприємства для більш якісного формування, відтворення та ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства.

Управління процесами формування та використання ресурсного потенціалу передбачає комплекс заходів, спрямованих на збільшення виробничих потужностей, розширення асортименту продукції, впровадження технологічних інновацій і цифрових трансформацій у виробничо-технологічних і бізнес-процесах як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. З одного боку, це стосується інноваційно-технологічного розвитку промислового підприємства, а з іншого – потребує суттєвого вдосконалення складу нематеріальних активів, інтелектуального потенціалу кадрів, техніко-технологічної бази, науково-технічного забезпечення та інших ключових елементів ресурсного потенціалу.

Одним із напрямів удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу в ТОВ «Пирятинський сирзавод» є запровадження проектних підходів до підвищення результативності діяльності через призму максимальної реалізації ресурсних можливостей.

3.2. Удосконалення ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» шляхом технічної модернізації

З метою підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» пропонується реалізація

інвестиційного проекту зі створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів порційних.

Таблиця 3.2

Прогнозований випуск продукції за роками, упаковок

Види продукції	Роки	
	4-7 (щорічно)	8-10 (щорічно)
Сир Пірятин Король сирів класичний, порційний 100 г	7200	11200
Сир Пірятин Король сирів (тенеро), порційний 100 г	5600	12000
Сир Пірятин Король сирів зі смаком грецького горіха, порційний 100 г	6400	14400

Джерело: розраховано автором

Поточні витрати на виробництво одиниці продукції (за винятком відсоткових платежів та амортизаційних відрахувань) такі:

1. Сир Пірятин Король сирів класичний, порційний 100 г – 56 грн. на упаковку;
2. Сир Пірятин Король сирів (тенеро), порційний 100 г – 72 грн. на упаковку;
3. Сир Пірятин Король сирів зі смаком грецького горіха, порційний 100 г – 88 грн. на упаковку.

Грошові надходження від реалізації продукції прогножуються в таких обсягах (без урахування податкових платежів, що включаються до ціни продукції):

1. Сир Пірятин Король сирів класичний, порційний 100 г – 88 грн. за упаковку;
2. Сир Пірятин Король сирів (тенеро), порційний 100 г – 120 грн. за упаковку;
3. Сир Пірятин Король сирів зі смаком грецького горіха, порційний 100 г – 140 грн. за упаковку.

Визначимо необхідний обсяг інвестицій та джерела їх фінансування (табл. 3.3). Окрім власних коштів, ТОВ «Пирятинський сирзавод» планує залучити три кредити. В перші два роки – для реконструкції і облаштування приміщення, в третій рік – для закупівлі обладнання, проведення пусконаладжувальних робіт та підготовки персоналу. На четвертий рік за рахунок власних коштів планується проведення маркетингових заходів та виведення проекту на планову потужність.

Таблиця 3.3

Необхідний обсяг інвестицій та розподіл за джерелами їх фінансування, грн.

Роки	Загальний обсяг інвестицій	Джерела фінансування	
		Власні	Позикові
1	520000	260000	260000 на 4 роки під 16%
2	400000	200000	200000 на 4 роки під 18%
3	800000	400000	400000 на 4 років під 17%
4	250000	250000	-

Джерело: розраховано автором

Усі інвестиції здійснюються на початку року, а відсотки за користування кредитом сплачуються наприкінці року за формулою складних відсотків; сума кредиту повертається в останній рік сплати відсотків.

Із загального обсягу інвестицій на оборотні засоби припадає з 4 р. – 40000 ум. гр. од.; з 7 р. – обсяг оборотних засобів збільшується у два рази. Сума річних амортизаційних відрахувань – 224000 ум. гр. од. Прибуток оподатковується за ставкою 18%. Підприємство розраховує отримати віддачу від власних вкладених фінансових ресурсів в розмірі 10% (керівництво підприємства розглядає цей інвестиційний проект стосовно зміцнення конкурентних позицій на ринку). Прогнозується збільшення обсягу реалізації продукції з 8 р.

Відповідно до практики прийняття рішень, що склалася в галузі інвестиційної політики, керівництво підприємства не вважає за доцільне брати участь у проектах з терміном окупності більше 10 років. Тривалість проекту становить 10 років.

Розрахунок показників ефективності інвестиційного проекту виконаємо за схемою власного капіталу. Ураховуючи переваги розрахунку показників економічної ефективності інвестицій за схемою власного капіталу, проведемо спочатку аналіз інвестиційного проекту згідно з цією схемою. Розрахунок чистих грошових потоків за схемою власного капіталу наведено в табл. 3.4.

* 832000 = Грошові надходження від реалізації продукції – Поточні витрати на виробництво продукції = $(88 - 56) \times 7200 + (120 - 72) \times 5600 + (140 - 88) \times 6400 = 832000$ грн.

**1683 200 = Грошові надходження від реалізації продукції – Поточні витрати на виробництво продукції = $(88 - 56) \times 11200 + (120 - 72) \times 12000 + (140 - 88) \times 14400 = 1\ 683\ 200$

***Для розрахунку відсоткових платежів доцільно скористатись таблицями функцій грошової одиниці. В нашому випадку слід використати функцію майбутньої вартості грошової одиниці. Для першого року дисконтний множник складає 1,16 (для 16% річних), тоді $260000 \times 1,16 = 301600$. Далі віднімаємо від отриманого значення тіло кредиту $301600 - 260000 = 41600$ (відсотки за перший рік). Для другого року дисконтний множник складає 1,3456 (для 16% річних), тоді $260000 \times 1,3456 = 349856$. Далі віднімаємо від отриманого значення тіло кредиту та відсотки за перший рік $349856 - 260000 - 41600 = 48\ 256$ (відсотки за другий рік). Аналогічно розраховано відсоткові платежі для інших періодів та кредитів.

Таблиця 3.4

Прогноз грошових потоків за схемою власного капіталу, грн.

№ рядк а	Показник	Роки									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Прибуток до амортизаційних відрахувань, відсоткових платежів та податку на прибуток	0	0	0	832000*	832000	832000	832000	1683200**	1683200	1683200
2	Відсоткові платежі з кредиту 1 р.	41600***	48256	55977	64933,2						
3	Відсоткові платежі з кредиту 2 р.		36000	42480	50126,4	59149,2					
4	Відсоткові платежі з кредиту 3 р.			68000	79560	93085,2	108910				
5	Амортизаційні відрахування				224000	224000	224000	224000	224000	224000	224000
6	Прибуток до оподаткування (ряд. 1 – ряд. 2 – ряд. 3 – ряд. 4 – ряд. 5)	-41600	-84256	-166457	413380	455766	499090	608000	1459200	1459200	1459200
7	Чистий прибуток	-34112	-69090	-136495	338972	373728	409254	498560	1196544	1196544	1196544
8	Виплата основної частини боргу				260000	200000	400000				
9	Додаткові грошові потоки, що пов'язані зі зміною та звільненням робочого капіталу							-40000			80000
10	Чисті грошові потоки за схемою капіталу (ряд. 7 + ряд. 5 – ряд. 8 + ряд. 9)	-34112	-69090	-136495	302972	397728	233254	682560	1420544	1420544	1500544

Джерело: розраховано автором

1. Визначення чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації інвестиційного проекту. Як показник дисконту при оцінюванні NPV у цьому випадку використовується вартість власного капіталу проекту. Таким чином, чистий приведений до теперішньої вартості дохід від реалізації інвестиційного проекту становить:

$$NPV_{BK} = \left[0 + \frac{(-34112)}{1+0,10} + \frac{(-69090)}{(1+0,10)^2} + \frac{(-136495)}{(1+0,10)^3} + \frac{302972}{(1+0,10)^4} + \frac{397728}{(1+0,10)^5} + \frac{233254}{(1+0,10)^6} + \frac{682560}{(1+0,10)^7} + \frac{1420544}{(1+0,10)^8} + \frac{1420544}{(1+0,10)^9} + \frac{1500544}{(1+0,10)^{10}} \right] - \left[260000 + \frac{200000}{1+0,10} + \frac{400000}{(1+0,10)^2} + \frac{250000}{(1+0,10)^3} \right] = 2588823,15621 - 960225,39444 = 1628600,82 \text{ грн.}$$

Отже, NPV проекту становить 1628600,82 грн. Цей показник свідчить про доцільність реалізації проекту.

2. Визначення внутрішньої норми дохідності інвестиційного проекту. Для обчислення внутрішньої норми дохідності (IRR) розрахуємо NPV за такою ставкою, щоб він змінив знак на протилежний:

$$NPV_{BK} = \left[0 + \frac{(-34112)}{1+0,28} + \frac{(-69090)}{(1+0,28)^2} + \frac{(-136495)}{(1+0,28)^3} + \frac{302972}{(1+0,28)^4} + \frac{397728}{(1+0,28)^5} + \frac{233254}{(1+0,28)^6} + \frac{682560}{(1+0,28)^7} + \frac{1420544}{(1+0,28)^8} + \frac{1420544}{(1+0,28)^9} + \frac{1500544}{(1+0,28)^{10}} \right] - \left[260000 + \frac{200000}{1+0,28} + \frac{400000}{(1+0,28)^2} + \frac{250000}{(1+0,28)^3} \right] = -32345,42 \text{ ум. гр. од.}$$

$$IRR_{BK} = 0,10 + \frac{1628600,82 \cdot (0,28 - 0,10)}{1628600,82 - (-32345,42)} = 27,65\%$$

3. Розрахунок періоду окупності власного капіталу інвестиційного проекту. Для розрахунку дисконтованого періоду окупності власного капіталу інвестиційного проекту скористаємося проміжними результатами розрахунку чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації проекту:

$$K_j = [(-31010,9) + (-57099,2) + (-125054,2) + 206933,95 + 247000,01 + 131666,7 + 350269,8] = 722706,16 \text{ ум. гр. од}$$

$$K_{j+1} = 722706,16 + 662607,99 = 1385314,15$$

$$\sum_{t=0}^{t=n} (Inv_{BK})_t \frac{1}{(1+r)^t} = 960225,39444$$

$$722706,16 < 960225,39444 < 1385314,15$$

У нашому випадку $j = 7$ (кількість послідовних членів ряду чистих грошових потоків, дисконтованих за ставкою r):

$$K_j = 722706,16; \quad (NCF_{BK})_{j+1} \frac{1}{(1+r)^t} = 662607,99$$

$$DPP_{BK} = j + \frac{\sum_{t=0}^{t=n} (Inv_{BK})_t \frac{1}{(1+r)^t} - K_j}{(NCF_{BK})_{j+1} \frac{1}{(1+r)^t}} = 7 + \frac{960225,39444 - 722706,16}{662607,99} = 7,36$$

Отже, проект підлягає впровадженню, оскільки керівництво підприємств вважає за доцільне брати участь у проектах із терміном окупності не більше 10 років.

4. Розрахунок індексу рентабельності використання власного капіталу. З розрахунку чистого приведеного до теперішньої вартості доходу маємо

$$\sum_{t=0}^{t=n} \frac{(NCF_{BK})_t}{(1+r)^t} = 2588823,15621$$

$$\sum_{t=0}^{t=n} (Inv_{BK})_t \frac{1}{(1+r)^t} = 960225,39444, \text{ звідси}$$

$$PI_{BK} = \frac{2588823,15621}{960225,39444} = 2,7$$

$$PI_{BK(2 \text{ варіант})} = \frac{2546974,19}{960225,39444} = 2,65$$

Показник свідчить про доцільність реалізації проекту.

Таблиця 3.5

Узагальненні показник реалізації проекту створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів порційних

Показники	Значення
Загальний обсяг інвестицій, грн	1970000,00
Чистий приведений прибуток NPV, грн	1628600,82
Індекс рентабельності інвестицій PI	2,65
Внутрішня норма дохідності IRR, %	27,65
Дисконтований термін окупності DPP, років	7,36

Джерело: розраховано автором

Таким чином, реалізація даного проекту дозволить підприємству суттєво підвищити рівень ресурсного потенціалу, а також підвищити загальну результативність функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод».

3.3. Вплив запропонованого заходу на основні показники діяльності підприємства

Запровадження нового проекту здійснює суттєвий вплив на діяльність підприємства та може позначитися на різноманітних аспектах його функціонування. Одним із основних критеріїв, за якими оцінюється ефективність проекту, є фінансові показники. Саме вони дозволяють визначити ступінь прибутковості проекту, а також оцінити терміни окупності вкладених інвестицій. Аналіз таких фінансових індикаторів, як рентабельність, грошовий потік, чистий прибуток чи період повернення інвестицій, дає змогу зробити висновки щодо доцільності реалізації проекту.

Крім того, реалізація проекту безпосередньо впливає на операційну діяльність підприємства. Це може супроводжуватись необхідністю модернізації виробничих процесів, запровадженням нових технологічних рішень, оптимізацією логістичних ланцюгів або трансформацією організаційної структури. Успішність впровадження таких змін значною мірою залежить від ефективного управління трансформаційними процесами, що, у свою чергу, зумовлює загальний рівень ефективності підприємства після впровадження проекту.

У деяких випадках реалізація проекту потребує коригування стратегічного курсу підприємства або перегляду його позиціонування на ринку. Тому важливо провести оцінку відповідності проекту стратегічним пріоритетам компанії, визначити його роль у досягненні довгострокових цілей і перспектив розвитку.

Таким чином, реалізація інвестиційного або інноваційного проекту вимагає всебічного аналізу його потенційного впливу на ключові напрями діяльності підприємства – фінансові, виробничі, організаційні та стратегічні. Лише за умови інтегрованого підходу до оцінювання ефектів від проекту можна забезпечити його результативність і користь для підприємства в довгостроковій перспективі.

Реалізація інвестиційного проекту зі створення нового виробничого

комплексу з випуску твердих сирів порційних дозволить суттєво покращити показники формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Вплив реалізації проекту зі створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів порційних на основні економічні показники діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Показник	Роки		Відхилення	
	2024	Прогнозний період	+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	2010114	2104555,6	94441,60	4,70
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1886260	1889018,4	2758,40	0,15
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	12425	14108,2	1683,20	13,55
Чистий фінансовий результат, тис. грн	-37879	11568,7	49447,70	69,46
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	74023	75993	1970,00	2,66
Чисельність персоналу, ос.	533	533	0,00	0,00
Віддача основних засобів, грн/грн	27,16	27,69	0,53	1,97
Продуктивність праці, грн/ос.	3771,32	3948,51	177,19	4,70
Рентабельність основних засобів,%	-51,17	15,22	66,40	x
Рентабельність продукції,%	6,56	11,41	4,85	x
Рентабельність діяльності (продажів),%	-0,62	0,67	1,29	x

На основі наведених показників, можна зробити наступні висновки:

1. Чистий дохід від реалізації продукції в результаті реалізації проекту зросте на 4,7% порівняно з 2024 роком, що свідчить про позитивну динаміку, яка є результатом росту обсягів продажів.

2. Собівартість реалізованої продукції також зросте на 0,15% стосовно 2024 року. Несуттєве зростання собівартості пояснюється тим, що продукція, яка планується до виробництва тісно пов'язана з існуючим товарним асортиментом.

3. Фінансовий результат від операційної діяльності зросте на 13,55% відносно 2024 року, що є наслідком очікуваних менших темпів зростання

адміністративних витрат і витрат на збут у порівнянні із зростанням чистого доходу від реалізації продукції.

4. В результаті реалізації проекту очікується отримання чистого прибутку у порівнянні із збитком в 2024 році.

5. Показники ефективності використання ресурсного потенціалу (віддача основних засобів та продуктивність праці) демонструють позитивну динаміку зростання.

6. У зв'язку із зростанням фінансової результативності у результаті реалізації проекту показники рентабельності зазнають суттєвого зростання.

Аналіз основних економічних показників свідчить про позитивний вплив запропонованого проекту зі створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів порційних на результативність функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод» та використання його ресурсного потенціалу.

Висновки до розділу 3

Формування та використання ресурсного потенціалу потребує розробки ефективної системи управління даними процесами. Таким чином, управління процесами формування та використання ресурсного потенціалу передбачає комплекс заходів, спрямованих на збільшення виробничих потужностей, розширення асортименту продукції, впровадження технологічних інновацій і цифрових трансформацій у виробничо-технологічних і бізнес-процесах як внутрішнього, так і зовнішнього характеру.

Одним із напрямів удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу в ТОВ «Пирятинський сирзавод» є запровадження проектних підходів до підвищення результативності діяльності через призму максимальної реалізації ресурсних можливостей. Зокрема, з метою підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» пропонується реалізація інвестиційного проекту зі створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів порційних.

Про доцільність реалізації запропонованого проекту свідчать наступні показники: чистий приведений прибуток NPV – 1628600,82 грн; індекс рентабельності інвестицій PI – 2,65; внутрішня норма дохідності IRR – 27,65%; дисконтований термін окупності DPP – 7,36 років

Проект дозволить підвищити результативність функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод» та ефективність використання його ресурсного потенціалу.

ВИСНОВКИ

Ресурсний потенціал підприємства – складна система взаємопов’язаних і взаємозалежних ресурсів, якими наділене підприємство для виробництва оптимального обсягу продукції з визначеними конкурентними характеристиками і які можуть бути залучені в процес виробництва в будь-який момент часу.

Підприємство виконує ключову функцію трансформації вхідних матеріальних потоків, тобто сировини, матеріалів та інших ресурсів, у готову продукцію, яка відповідає потребам споживачів. У цьому контексті важливим завданням стає ефективне формування та використання ресурсного потенціалу, що забезпечується дотриманням принципів декомпозиції та координації. Оцінювання ресурсного потенціалу підприємства ґрунтується на ресурсному підході, відповідно до якого потенціал трактується як сукупність усіх наявних і доступних ресурсів, що можуть бути цілеспрямовано використані для досягнення стратегічних і тактичних цілей.

Поняття «ресурсного потенціалу підприємства» в сучасному законодавстві України не визначається. Тому правовий аспект даної категорії пов’язаний з поняттям майна. Правовий режим майна суб’єктів господарювання регламентується Конституцією України, Господарським та Цивільним кодексами України, Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» входить до одного із найбільших вертикально-інтегрованих холдингів «Молочний альянс». Найбільшу питому вагу в структурі реалізації продукції у 2024 році займає дохід від реалізації сиру твердого 49,17%. Частка доходу від реалізації сирного продукту твердого становить 14,22%, сиру плавленого 12,02%. Всі інші види готової продукції займають частку менше 10,0%.

В у 2024 році порівняно з 2022 роком дохід від реалізації продукції на збільшився 14,86%, але при цьому збільшився і розмір витрат на 23,47%. Перевищення темпів зростання витрат порівняно з темпами зростання доходу

призвело до зменшення валового прибутку на 7,64% у 2024 році порівняно з 2022 роком, фінансового результату від операційної діяльності, зокрема за останні три роки його значення зменшилося на 92,49% та як результат отримання збитку.

Протягом аналізованого періоду спостерігається позитивна динаміка фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод». Зокрема, було зафіксовано покращення ключових фінансових показників, що свідчить про підвищення рівня ліквідності та платоспроможності підприємства. За останні три роки фінансова стійкість підприємства суттєво посилилася, що підтверджується зростанням значень відповідних коефіцієнтів, таких як коефіцієнт автономії, коефіцієнт покриття та інші. Крім того, позитивні зміни відбулися і в сфері ділової активності. Незначне, але стабільне покращення показників оборотності активів свідчить про ефективніше використання оборотного капіталу. Це, своєю чергою, відображає підвищення загальної операційної ефективності підприємства та зростання його потенціалу до самофінансування й інвестування у власний розвиток.

Показники, що характеризують використання ресурсного потенціалу підприємства покращилися, зокрема середньорічна вартість активів в 2024 році зросла на 5,63%. Підвищилася продуктивність праці на 26,61% при зменшенні чисельності працівників на 9,28%.

Одним із напрямів удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу в ТОВ «Пирятинський сирзавод» є запровадження проектних підходів до підвищення результативності діяльності через призму максимальної реалізації ресурсних можливостей. Зокрема, з метою підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «Пирятинський сирзавод» пропонується реалізація інвестиційного проекту зі створення нового виробничого комплексу з випуску твердих сирів порційних.

Про доцільність реалізації запропонованого проекту свідчать наступні показники: чистий приведений прибуток NPV – 1628600,82 грн; індекс

рентабельності інвестицій PI – 2,65; внутрішня норма дохідності IRR – 27,65%; дисконтований термін окупності DPP – 7,36 років

Проект дозволить підвищити результативність функціонування ТОВ «Пирятинський сирзавод» та ефективність використання його ресурсного потенціалу. Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції в результаті реалізації проекту зросте на 4,7% порівняно з 2024 роком, собівартість реалізованої продукції також зросте на 0,15% стосовно 2024 року. Несуттєве зростання собівартості пояснюється тим, що продукція, яка планується до виробництва тісно пов'язана з існуючим товарним асортиментом.

Фінансовий результат від операційної діяльності зросте на 13,55% відносно 2024 року, що є наслідком очікуваних менших темпів зростання адміністративних витрат і витрат на збут у порівнянні із зростанням чистого доходу від реалізації продукції. В результаті реалізації проекту очікується отримання чистого прибутку у порівнянні із збитком в 2024 році.

Показники ефективності використання ресурсного потенціалу (віддача основних засобів та продуктивність праці) демонструють позитивну динаміку зростання. У зв'язку із зростанням фінансової результативності у результаті реалізації проекту показники рентабельності зазнають суттєвого зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України №254к/96-ВР від 28.06.1996 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
4. Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
5. Закон України «Про акціонерні товариства» №2465-IX від 27.07.2022 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16.07.1999 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
7. Закон України «Про господарські товариства» №1576-XII від 19.09.1991 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.
8. Закон України «Про ціни та ціноутворення» №5007-VI від 21.06.2012 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>.
9. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку // <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>.
10. Алексеев С.Б., Жебокритський Є.І. Визначення поняття «ресурсний потенціал підприємства». *Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво»*. 2014. № 2. С. 53–56.
11. Багацька Н.М. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 134–139.
12. Берсуцкий, А. Я. Управление ресурсным потенциалом предприятием : монография / А. Я. Берсуцкий; НАН Украины. Ин-т экономики пром-ти. – Донецк : Юго-Восток, 2010. – 185 с.
13. Багацька Н.М., Хачатрян В.В. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2016. Випуск

3. С. 134-139.

14. Бугай В.З. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 1(9). С. 27–33.

15. Бурса О.В. Економічний потенціал: суть і значення. *Наукові записки*. 2004. № 7. С. 167-170.

16. Вишневська, О. М. Ресурсний потенціал аграрного сектору економіки України: соціально-економічні та екологічні аспекти : монографія / О. М. Вишневська. – Миколаїв, 2011. – 487 с.

17. Гончар М.В. Обґрунтування структуризації ресурсного потенціалу підприємства. *Науковий вісник Полісся*. 2016. № 2(6). С. 108–113.

18. Гринько Т.В. Управління змінами та розвитком підприємства : навч. посіб. / Т.В. Гринько, Т.З. Гвініашвілі ; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпро : Біла К.О. [вид.], 2019. – 364 с.

19. Дем'яненко Т.І. Ресурсний потенціал підприємства: теоретичні аспекти сутності та структури. *Економічний форум*. 2015. № 3. С. 290–294.

20. Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. / [Гурова К.Д. та ін.]. – Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 792 с.

21. Економіка підприємства : навч. посіб. / [В.В. Вірченко та ін.] ; за заг. ред.: Г.М. Филюк, Л.А. Мартинюк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Компринт, 2023. – 477 с.

22. Економіка підприємства : навч. посіб. / Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.» ; уклад.: Н.В. Романченко, Т.В. Кожемякіна, К.В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 302 с.

23. Економіка підприємства : підручник / [Л.Л. Лазебник та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.Л. Лазебник ; Ун-т держ. фіск. служби України. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. – 425 с.

24. Економіка підприємства : підручник / [Н.В. Якименко-Терещенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н.В. Якименко-Терещенко ; Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – Харків : Вид-во Іванченка І.С.,

2018. – 451 с.

25. Економіка підприємства : підручник : [у 3 т.] / за наук. ред. канд. екон. наук А.В. Непрана, д-ра екон. наук І.Ю. Шевченко ; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. – Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2024. (Т.1 / [І.А. Дмитрієв та ін.]. – 2024. – 537 с. ; Т.2 / [І.А. Дмитрієв та ін.]. – 2024. – 589 с. ; Т.3 : [Економіка. Організація. Планування. Управління] / [І.А. Дмитрієв та ін.]. – 2024. – 528 с.)

26. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.А. Мазаракі ; Держ. торг.-екон. ун-т. - Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022, 2023. (Ч.1 / [А.А. Мазаракі та ін.]. – 2022. – 431 с. ; Ч.2 / [А.А. Мазаракі та ін.]. – 2023. – 471 с. ; Ч.3 / [А.А. Мазаракі та ін.]. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 355 с.)

27. Економіка підприємства: магістерський курс : навч. посіб. / [А.І. Яковлєв та ін.] ; за ред. А.І. Яковлєва, Л.С. Ларки ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХПІ», 2019. – 511 с.

28. Економіка підприємства: підручник / за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – [вид. 4-те, перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.

29. Економіка та бізнес-інновації = Economics and Business Innovation : підручник / [Л. Г. Мельник та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.Г. Мельника, д-ра екон. наук, проф. О.І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 700 с.

30. Зміцнення та ефективне використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств : монографія / В. С. Шибанін, І. І. Червен, О. В. Шибанін, М. І. Кареба; за ред. чл.-кор. НААН України, проф. В. С. Шибаніна та докт. екон. наук., проф. І. І. Червен. – Миколаїв : МДАУ, 2010. – 189 с.

31. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.

32. Краснокутська Н.С. Потенціал торговельного підприємства: теорія та методологія дослідження: монографія. – Х.: Харк. держ. ун-т харчування та

торгівлі, 2010. – 247 с.

33. Краснокутська Н.С. Управління потенціалом торговельного підприємства : монографія / Н. С. Краснокутська. – Х. : Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2012. – 322 с.

34. Красноручський О., Маренич Т., Прусова Г. Співвідношення економічних категорій «потенціал підприємства», «ресурсний потенціал», «виробничий потенціал» та «економічний потенціал». *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. №2. Том 9. С. 113-121.

35. Крикавський Є.В. Економіка і фінанси підприємств : підручник / Є.В. Крикавський, З.С. Люльчак ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 693 с.

36. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия: Монография. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. – 310 с.

37. Лігоненко, Л.О. Антикризове управління підприємством : теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій / Л. О. Лігоненко. – К. : [б. в.], 2000. – 390 с.

38. Матвеев П.М. Методологічні підходи до відтворення ресурсного потенціалу аграрного підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2019. Випуск 3 (81). С. 91-96.

39. Невроцький Н.О. Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. *Інтернаука*. 2017. № 1 (23). Т. 2. С. 97–101.

40. Орехова А.І. Економічний потенціал підприємства: сутнісні характеристики та структуризація. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 17. С. 308-313.

41. Отенко И.П. Методологические основы управления потенциалом предприятия. Научное издание. – Харьков: Изд. ХНЕУ, 2004. – 216 с.

42. Отенко И.П., Малярец Л.М. Механизм управления потенциалом предприятия. Научное издание. – Харьков: Изд. ХГЭУ, 2003. – 220 с.

43. Отенко І.П., Малярець Л.М., Іващенко Г.А. Аналіз та оцінка

потенціалу підприємства. Наукове видання. – Харків: Вид ХНЕУ, 2007. – 348 с.

44. Писаренко С.В., Решетник В.Г., Ільченко А.І. Ресурсний потенціал як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. №1 (67). С. 99-104.

45. Приступа В.І. Теоретико-методичний підхід до формування механізму управління ресурсним потенціалом підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 1. С. 159-163.

46. Ситник Й.С. Економіка підприємства : навч. посіб. / Й.С. Ситник, Г.М. Бойківська, С.Й. Гончар ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Растр-7, 2023. – 259 с.

47. Смолич Д.В., Тимошук І.В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та модель управління в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*, 2020. Випуск 153. С. 75-82.

48. Стратегічний потенціал підприємства: формування та розвиток: Монографія / Т.В. Калінеску, Ю.А. Романовська, О.Д. Кирилов. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. – 272 с.

49. Турило А.А. Потенціал підприємства: сутність та методологічні підходи до визначення. *Економічний вісник*. 2014. № 3. С. 65-71.

50. Ус Ю.В., Литовченко В.О. Управління ресурсним потенціалом підприємства в умовах невизначеності. *Бізнес Інформ*. 2024. №6. С. 278-284

51. Фінансовий аналіз : підручник / Багацька К. В., Говорушко Т. А., Шеремет О. О. ; Нац. ун-т харч. технологій. - Київ : НУХТ, 2014. – 319 с.

52. Формування та оцінювання потенціалу підприємства: Навчальний посібник / Т.В. Калінеску, Ю.А. Романовська, С.Ф. Большенко, О.В. Маслош, Н.В. Швець, Г.В. Пчелинська, О.Д. Кирилов. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2007. – 352 с.

53. Цал-Цалко Ю. Фінансовий аналіз: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ Юзеф Цалко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 565 с.

54. Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І. Економіка підприємства. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 388 с.
55. Чернишова Л.І., Бескубська А.С., Прокоф'єва В.К. Управління процесом формування ресурсного потенціалу як передумова конкурентоспроможного стратегічного розвитку виробничого підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 6 (23). С. 432-438.
56. Щербина В.С. Господарське право: Підручник. – К.: Юрінком Інтер. – 2007. – 656 с.
57. Thompson Jr., Arthur, A., Strickland III, A.,J. *Strategic Management: Concepts and Case Studies*, 12th Edition – New York: McGraw-Hill, 2003. – 928 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за ЄДРПОУ	2024 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ ¹	00446865
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КОПФІ ²	UA53040090010096696
Середня кількість працівників	2 559	за КВЕД	240
Адреса, телефон	вулиця Сумська, буд. 1, м. ПИРЯТИН, ЛУБЕНСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА обл., 37000, Україна		10.51
			28657

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	983	272
первісна вартість	1001	8 385	8 442
накопичена амортизація	1002	7 402	8 170
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	85 683	76 889
первісна вартість	1011	323 315	339 601
знос	1012	237 632	262 712
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	21 059	19 008
Усього за розділом I	1095	107 725	96 169
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	207 823	236 952
виробничі запаси	1101	49 441	44 895
незавершене виробництво	1102	3 730	7 327
готова продукція	1103	154 405	184 537
товари	1104	247	193
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	156 834	167 861
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 006	7 880
з бюджетом	1135	4 055	10 984
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	260
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	18	25
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	110 861	80 025
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 122	129
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	113 022	122 293
готівка	1166	112	43
рахунки в банках	1167	112 910	122 250
Витрати майбутніх періодів	1170	142	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження додатку А

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 130	1 576
Усього за розділом II	1195	606 013	627 725
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	713 738	723 894

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зарєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незарєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	7	-
смісний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	175 949	136 994
Несплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	191 813	152 851
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	184 595	180 255
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призивний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	184 595	180 255
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	62 336	139
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 141	4 017
товари, роботи, послуги	1615	70 364	85 983
розрахунками з бюджетом	1620	3 738	1 632
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 392	-
розрахунками зі страхування	1625	1 464	1 525
розрахунками з оплати праці	1630	5 003	5 690
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	444	3 647
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	175 517	270 787
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	10 509	11 330
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 811	6 035
Усього за розділом III	1695	337 330	390 788
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	713 738	723 894

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

26.04.24 Іс / Гемик В. В.

Додаток Б

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
			00446865		
(найменування)					
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)					
за Рік 2023 р.					
Форма № 2 Код за ДКУД 1801003					

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 718 306	1 753 605
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 600 742)	(1 526 469)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	117 564	227 136
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	57 287	80 013
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(22 384)	(20 642)
Витрати на збут	2150	(77 616)	(70 542)
Інші операційні витрати	2180	(53 275)	(55 708)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	21 576	160 257
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 181	746
Інші доходи	2240	186	5 063
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(61 530)	(38 557)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(1)	(5 086)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Б

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	122 423
збиток	2295	(38 588)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(8 875)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	113 548
збиток	2355	(38 588)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(7)	(21)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(7)	(21)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(7)	(21)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(38 595)	113 527

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 488 213	1 335 940
Витрати на оплату праці	2505	102 205	86 170
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 906	21 884
Амортизація	2515	30 831	25 989
Інші операційні витрати	2520	96 959	91 388
Разом	2550	1 739 114	1 561 371

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижах Тетяна Борисівна

26.04.24. *Yes / Yermak B.B.*

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Ширатинський сирзавод"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія	ПОЛТАВСЬКА	за ЄДРПОУ	2025	01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОПТГ ¹	00446865	
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КОПФГ	240	
Середня кількість працівників	2 533	за КВЕД	10.51	
Адреса, телефон	вулиця Сумська, буд. 1, м. ШИРАТИН, ЛУБЕТСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА ОБЛ., 37000, Україна	28657		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

ч

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	272	176
первісна вартість	1001	8 442	8 503
накопичена амортизація	1002	8 170	8 327
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	76 889	71 157
первісна вартість	1011	339 601	353 568
знос	1012	262 712	282 411
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	402
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	19 008	27 575
Усього за розділом I	1095	96 169	99 310
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	236 952	311 085
виробничі запаси	1101	44 895	46 541
незавершене виробництво	1102	7 327	8 510
готова продукція	1103	184 537	254 715
товари	1104	193	1 319
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити нерестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	167 861	171 542
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 880	7 696
з бюджетом	1135	10 984	13 192
у тому числі з податку на прибуток	1136	260	260
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	25	21
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	80 025	43 658
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	129	2 059
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	122 293	44 572
готівка	1166	43	1
рахунки в банках	1167	122 250	44 571
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина нерестрахованих у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

Продовження додатку В

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 576	2 342
Усього за розділом II	1195	627 725	596 167
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	723 894	695 477

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	136 994	96 084
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	152 851	111 941
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	180 255	220 645
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	180 255	220 645
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	139	-
Векеелі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	4 017	6 968
товари, роботи, послуги	1615	85 983	92 696
розрахунками з бюджетом	1620	1 632	2 195
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1 525	1 691
розрахунками з оплати праці	1630	5 690	6 393
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 647	1 961
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	270 787	230 919
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	11 330	13 051
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 035	7 014
Усього за розділом III	1695	390 788	362 891
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	723 894	695 477

Керівник

Баргошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

15.04.25 / Усмік В.В.

Додаток Г

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2025	01	01
	(найменування)	за СДРПОУ	00446865		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2024 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 010 114	1 718 306
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 886 260)	(1 600 742)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	123 854	117 564
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	33 173	57 287
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(29 831)	(22 384)
Витрати на збут	2150	(78 197)	(77 616)
Інші операційні витрати	2180	(36 574)	(53 275)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	12 425	21 576
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	8 168	1 181
Інші доходи	2240	203	186
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(58 642)	(61 530)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(33)	(1)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275	-	-

Продовження додатку Г

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(37 879)	(38 588)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(37 879)	(38 588)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	(7)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	(7)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	(7)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(37 879)	(38 595)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 724 846	1 488 213
Витрати на оплату праці	2505	121 125	102 205
Відрахування на соціальні заходи	2510	24 345	20 906
Амортизація	2515	29 399	30 831
Інші операційні витрати	2520	110 195	96 959
Разом	2550	2 009 910	1 739 114

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

25.04.25 / Гемис П.В.